

VERSLAG van de openbare vergadering van de Statencommissie Milieu & Mobiliteit van 30 november 2022

Voorzitter:

Mevrouw M. de Jong

Aanwezig:

De heer R.C.L. Strijk (gedeputeerde), de heer H.P. van Essen (gedeputeerde), de heer R.G.H. Van Muilekom (gedeputeerde),

Mevrouw G. Bikker (CDA), de heer J. Breur (SP), mevrouw W. De Boer-Leijnsma (PvdA), de heer J. Breur (SP), mevrouw E. Brinksma (GroenLinks), de heer R. Dercksen (BVNL), de heer A. Donker (SGP), de heer H. Essabiri (DENK), mevrouw N. De Haan-Mourik (ChristenUnie), de heer F. Hazeleger (SGP), de heer H. de Harder (ChristenUnie), mevrouw M. Hoek (50PLUS), de heer A. Karataş (GroenLinks), de heer G. Mulder (PvdA), de heer D. Oude Wesselink (GroenLinks), de heer P. Overkleeft (D66), de heer A. Van Schie (VVD), mevrouw D. Van Ulzen (VVD), de heer P. De Weerd (Partij voor de Dieren), de heer C. Westerlaken (CDA), de heer H. Wolting (ChristenUnie).

Van ambtelijke zijde aanwezig:

R. Poort (griffier), A. Smakman (Notuleerservice Nederland).

---

1. Opening

De voorzitter opent de openbare vergadering om 13.31 uur. De voorzitter heet de aanwezigen welkom.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter heeft voorafgaand aan de vergadering geen wijzigingsverzoeken ontvangen.

Voor agendapunt 11 Statenvoorstel Verordening kwaliteit uitvoering en handhaving omgevingsrecht is aanwezigheid van de commissaris van de Koning wenselijk. De commissaris is deze middag beperkt beschikbaar. Op de vraag of dit agendapunt gehamerd kan worden, geeft de fractie van GroenLinks aan inbreng te hebben op dit punt. Het statenvoorstel zal daarom tussen 15.00 en 16.00 worden behandeld.

De agenda is aldus vastgesteld.

3. Mededelingen

Gedeputeerde Strijk heeft drie mededelingen. De eerste betreft de toelichting op een memo waarin is bepleit dat er uitstel was voor een presentatie over het regioalternatief voor de A27. De provincie werkt momenteel samen met de stad en met de bredere regio aan dat regioalternatief. In eerste instantie was ook echt de wens om dat misschien nog wel bij het afgelopen BO-MIRT verder te kunnen brengen, maar de studies namen meer tijd in beslag. De minister heeft daarover gezegd heeft dat het op zichzelf geen probleem is dat hier langer de tijd voor wordt genomen.

Er zijn eigenlijk twee fases in het onderzoek. De eerste fase is de verbeeldingsfase, het conceptuele verhaal achter het regioalternatief op de grote hoofdlijn. De tweede fase is de onderzoeksfase, waarin ook verkeerskundigen doorrekeningen van die conceptuele fase maken. Voordat die eerste conceptuele fase naar buiten wordt gebracht, moeten allereerst de partijen in de regio het met elkaar eens zijn: dit is het regioalternatief, zoals partijen dat toekomstvast en kansrijk durven neer te zetten, maar ook in goed overleg met het Rijk. Dit regioalternatief moet ook niet verrassen. Zover waren de betrokken partijen nog niet. Het is dan helaas wel weer zo dat op het moment dat deze informatie met Provinciale Staten wordt gedeeld, het openbaar is. Dan wordt het ook weer lastiger om daar daarna nog andere dingen over te zeggen. GS hecht eraan om echt gedragen vanuit de regio in ieder geval en niet verrassend richting Rijk met het regioalternatief en de verbeeldingsfase naar Provinciale Staten toe te komen. Naar verwachting is dat in januari 2023 zover.

De tweede mededeling betreft de rituitval in het openbaar vervoer. In de vorige commissie heeft Provinciale Staten duidelijk gemaakt zich daarover zorgen te maken. Provinciale Staten heeft daar ook een motie over aangenomen. Dit heeft ertoe geleid dat gedeputeerde de afgelopen weken met de CEO's van de beide organisaties heeft gesproken. Dit

waren voor gedeputeerde nieuwe gesprekken; deze werden voorheen door gedeputeerde Schaddelee gevoerd. Het was prettig om met beide CEO's te praten. Het vraagstuk wordt daar net zo groot ervaren als bij GS en PS. Beide CEO's maken zich echt zorgen over de rituitvallen. Gedeputeerde ziet dat beide organisaties hard aan het werk zijn om maatregelen te nemen om te zorgen dat er meer chauffeurs komen door middel van wervingscampagnes, zij-instromers en vrachtwagenchauffeurs. Ook met het bestaande personeel wordt gekeken naar de mogelijkheden om meer te rijden. Er worden ook maatregelen genomen om het ziekteverzuim tegen te gaan. Wel is het goed te realiseren dat veel medewerkers bij de busmaatschappijen van wat oudere leeftijd zijn en ook uit een heel intensieve periode komen als gevolg van corona. Het ziekteverzuim gaat daarmee ook soms net wat sneller. De lijn vanuit de provincie is dat vanaf het nieuwe kalenderjaar niet gereden ritten weer in mindering gebracht mogen en zullen worden op de subsidies. In 2022 was dit niet mogelijk. Hierover zijn beide CEO's geïnformeerd. Omdat training en opleiding van een zij-instromer al snel enkele maanden duurt, ook dat de vervoersbedrijven inzetten op verbetering, zal de gedeputeerde tot 1 april geen verdere boetemaatregelen in overweging te nemen. Dus vanaf 1 april 2023 zit de provincie daar mogelijk stilliger in; wel steeds in partnerschap met de vervoersbedrijven. Maar wel ook om nog een keer de urgentie bij hen aan te geven. De verwachting is dat in de eerste maanden van 2023 nog niet 100% van de afgesproken vervoersplannen worden gehaald. Dat betekent dat de keuze om bij gebrek aan mensen toch af te schalen – liever voorspelbaar minder ritten dan onvoorspelbaar uitval – nog enige tijd door zal gaan. Het streven is wel dat dit zo snel mogelijk afloopt. De gedeputeerde komt schriftelijk terug op de motie.

De heer Van Schie vraagt in hoeverre de keuze voor de afschaling in overleg met wethouders is gegaan en hoe het College stuurt om de juiste keuzes te maken in wat een verantwoorde afschaling is. Denk hierbij aan de locaties, zoals het buitengebied.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat dinsdag 6 december in het College het voorstel zit om daarmee akkoord te gaan en ook een brief aan Provinciale Staten te sturen, waarin het College aangeeft welke criteria leidend zijn geweest, welke wegingen er zijn gemaakt, in dat voorstel. Deze onderwerpen worden afgestemd met wethouders, voordat het in GS wordt behandeld.

De heer Hazeleger heeft de volgende vragen:

- Heeft de gedeputeerde ook met de vervoersbedrijven gesproken over de arbeidsomstandigheden van de buschauffeurs?
- Is bij de vervoersbedrijven aangegeven dat de provincie het signaal heeft gekregen dat mensen wel meer willen werken, maar geen groter contract krijgen. Wat is de reactie van de vervoersbedrijven hierop?

Gedeputeerde Strijk heeft in de breedte van zijn kennismaking met de bedrijven gesproken over de inspraakreacties en de zorgen die daar zijn gedeeld. Daar worden dan ook weer reflecties bij gegeven, maar de gedeputeerde wil ervoor waken niet in individuele casussen terecht te komen. Het is ook de beleving van meerdere kanten van dezelfde zaak. De partijen wijzen er ook op dat er op zichzelf een cao ligt. Dat laat onverlet dat de vervoersbedrijven echt ook kijken in welke mate het mogelijk is dat mensen meer kunnen werken, als zij dat willen. Daar zijn in de cao overigens ook wel weer beperkende punten over opgenomen, met als gevolg dat er niet altijd ruimte is. Men hecht er ook veel waarde aan ervoor te waken dat mensen met het hart op de goede plek en de wil om het op te lossen, zichzelf overwerken en er op de wat langere termijn daardoor weer nieuwe vraagstukken ontstaan. Dit waren allemaal aspecten die gedeputeerde heeft geraakt tijdens die gesprekken en waar gedeputeerde proeft dat ook de directies op dit moment zoeken. Ze erkennen het vraagstuk en ze willen het ook zo graag mogelijk en zo snel mogelijk oplossen, maar de massieve inzet is toch vooral om het ziekteverzuim omlaag te brengen en meer mensen in dienst te nemen.

De derde mededeling betreft de verkeersongevallen in 2021 en 2022 als gevolg van ontspoorde trams. Eerder zijn er door de commissie vragen gesteld over de voortgang en de tussenresultaten van de aanpak die daarop in gang is gezet. Daarop zijn inmiddels de nodige stappen gemaakt. Om te komen tot een grondig afgewogen en eenduidige aanpak is een afwegingskader opgesteld met betrekking tot de overwegveiligheid. Dat afwegingskader maakt duidelijk aan welke voorwaarden een tramoverweg moet voldoen om zo'n laag mogelijk risico te hebben. Een risico is dan de kans op een ongeval, als het effect als dat ongeval plaatsvindt. Een dergelijk kader bestond nog niet in Nederland. Dit is volgens de planning voor de zomer afgerond. Daarna zijn alle bestaande overgangen binnen de provincie getoetst aan dat nieuwe afwegingskader. En die inventarisatie is ook rond. Dat betekent dat de provincie met deze resultaten in de hand in gesprek gaat met gemeenten en Rijkswaterstaat in hun rol als wegbeheerder. Want voor de oplossingen is de provincie ook afhankelijk van de verkeerskundige maatregelen of de maatregelen die de provincie ook met hen daar hebben te

nemen. De inventarisatie is in een vergevorderd stadium. Het is nu meer een agenda-technisch vraagstuk om met alle wethouders met een tramovergang, Rijkswaterstaat en gedeputeerde een afspraak in te plannen. Dat zal naar verwachting in januari zijn om met elkaar te praten over de resultaten van de inventarisatie en welk commitment de provincie vraagt aan gemeenten en Rijkswaterstaat om samen met de provincie te zorgen dat de verkeersveiligheid bij de tramovergangen gaat toenemen.

De heer Hazeleger vraagt welke rol Provinciale Staten heeft in het afwegingskader. Dit zou typisch een onderwerp kunnen zijn om samen met Provinciale Staten te bekijken.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat de gedeputeerde in de tweede helft van januari het gesprek met de wethouders en Rijkswaterstaat heeft. Alleen daarvan stuurt de gedeputeerde Provinciale Staten een brief over hoe dat gesprek is gelopen en hoe dat gaat leiden tot een plan van aanpak, en hoe dat landt in MIP's en MOP's. Bij die brief, die waarschijnlijk in februari wordt verzonden, zal de gedeputeerde dit afwegingskader meesturen.

Mevrouw Bikker complimenteert de gedeputeerde met de wijze hoe hij de portefeuille waarneemt. De spreker werd gewezen op een bericht dat de slagboom, waarin werd aangegeven dat een van de overgangen nu met slagbomen wordt beveiligd – dat is heel erg goed – en dat er geen sprake is van plannen voor het beveiligen van andere overgangen met slagbomen. Kan de gedeputeerde bevestigen dat dat niet juist is?

Gedeputeerde Strijk memoreert eerdere vragen hierover in de commissie. Het had te maken met dat er op bepaalde kruisingen al eerder is toegezegd dat daar slagbomen geplaatst zouden worden. Er is vooruitlopend op het bredere afwegingskader, zoektocht en inventarisatie al aangegeven dat de slagbomen daar sowieso zullen komen. Mogelijk dat dat de aanleiding voor dat bericht is geweest. Dat laat onverlet dat de provincie nu met het afwegingskader in de hand het gesprek over alle andere kruisingen aangaat. Daar zou ook misschien uit kunnen komen dat daar ook slagbomen nodig zijn of misschien andere maatregelen.

Mevrouw Hoek doet een dringende oproep om niet te bezuinigen op het openbaar vervoer in de buitenlijnen, de dunne lijnen en de kleine vitale plattelandsdorpjes.

Gedeputeerde Strijk memoreert dat er tijdens deze vergadering een statenvoorstel wordt besproken waarin het College zestig miljoen euro extra heeft uitgetrokken om het openbaar vervoer in stand te houden.

Gedeputeerde Van Essen heeft een mededeling over het vervolg op de Tussenbalans RES'en. Naar aanleiding van het statenbesluit daarover heeft gedeputeerde in de afgelopen periode met alle gemeenten, alle wethouders, gesprekken gevoerd. Dit waren constructieve gesprekken over de mogelijkheden in de verschillende gemeenten voor extra windenergie. De oproep vanuit de Staten heeft binnen gemeentebesturen, binnen colleges, vaak ook binnen gemeenteraden, het gesprek over windenergie bevorderd. Het beeld is dat een aantal gemeenten aanvullende locaties zullen gaan aandragen. Dat is goed nieuws, want dat is ook een van de zaken die met de oproep waren beoogd. De gedeputeerde zal middels een statenbrief Provinciale Staten informeren over hoe het proces er daarna uitziet. Gedeputeerde Staten stelt een voortgangsrapportage op en te kijken of daarmee de één terawattuur wind – en daarmee ook het halen van de RES-ambitie en van de ambitie zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie – binnen bereik komt. Het is niet ondenkbaar dat er toch nog aanvullende locaties nodig zullen zijn.

Vóór eind 2022 zal de gedeputeerde Provinciale Staten een statenbrief sturen om de Staten nader te informeren over de uitkomst van deze oproep. Mocht de conclusie zijn dat er aanvullende locaties nodig zijn, dan zal de provincie in lijn met de besluitvorming in september starten met de voorbereidingen op een PlanMER. Deze is erop gericht om alle denkbare locaties tegen het licht te houden, zodat op basis van de uitkomst daarvan ook afgewogen een oordeel gevormd kan worden. Dat proces na zo'n PlanMER start met een Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Het ontwerp daarvan is de planning op dit moment dat deze begin februari richting de Staten komt. De provincie is voortdurend in goed overleg met de gemeenten en de regio's over de tussenbalans, over het vervolg van de RES en ook de samenhang tussen beide.

De heer Dercksen memoreert dat B&W van de stad Utrecht vorige week een brief heeft gestuurd naar de Raad waarin gezegd wordt dat grote afnemers niet meer kunnen worden voorzien in hun elektriciteitsbehoefte. Tot 2027 en 2029 gaat

eigenlijk alles op slot. Onderwijsinstellingen en zorginstellingen kunnen simpelweg niet meer worden aangesloten. Kan de gedeputeerde dit gebrek aan capaciteit in de notitie verwerken?

Gedeputeerde Van Essen geeft aan dat dit de afname – en niet de teruglevering – van energie betreft. Daar is op 17 november een aankondiging over gedaan vanuit TenneT. De Staten zijn hierover geïnformeerd. Dat is inderdaad een ernstige situatie. Het kwam elders in Nederland eerder ook al voor dat er congestie is op het netwerk van TenneT wat betreft afname. Dus dat betekent inderdaad dat grootverbruikersaansluitingen niet standaard meer bediend kunnen worden. De oproep van TenneT en de andere netbeheerders is om flexibiliteit in het systeem te gaan zoeken en te gaan benutten. Die mogelijkheden zijn er ook. De provincie is ook in overleg met TenneT, Stedin en gemeenten om te kijken hoe daar versneld dat soort flexibiliteit opgespoord en benut kan worden. Dat staat los van dat het versneld realiseren van netuitbreidingen de volle aandacht heeft, als ook meer programmeren, ruimtelijke ontwikkelingen en netuitbreidingen, de provinciale MIEK. De Staten heeft hier onlangs een startnotitie over ontvangen over hoe de provincie op dat hele veld haar rol wil pakken. Deze provinciale MIEK komt vroeg in het voorjaar richting de Staten.

De heer Dercksen memoreert dat de provincie in de gesprekken met gemeenten benadrukt dat er meer windmolens geplaatst moeten worden. Neemt de gedeputeerde dan ook – dit wil de spreker teruglezen in de notitie – de problemen op het netwerk mee? Met andere woorden, als de gedeputeerde aandringt op het plaatsen van windmolen, maar TenneT geeft aan dat dat niet kan, is het voorstel tijd en energie aan andere zaken te besteden.

Gedeputeerde Van Essen geeft aan dat het om twee vormen van congestie gaat. De vraag van de heer Dercksen zojuist ging over afname. Dat gaat dus niet over zon en wind, maar dat gaat over bedrijventerreinen, wonen, et cetera. Als het gaat om teruglevering was die concessie vorig jaar al afgekondigd. Er heeft nu een congestieonderzoek plaatsgevonden waarmee in het Utrechts het grootste deel van de wachtlijst geholpen kan worden, maar zodra nieuwe projecten zich aandienen – dat is nu onderhanden – dan zal er nieuwe capaciteit gevonden moeten worden. Ten aanzien van windmolens is het niet zo dat die in 2025 zijn geplaatst. Dat is ook niet de afspraak in het Klimaatakkoord. De afspraak is dat ze in 2025 vergund zijn, zodat ze voor 2030 gerealiseerd kunnen worden. Dat is de oproep die ook TenneT en Stedin deden tijdens het webinar op 18 november. Stedin deed eigenlijk twee oproepen: maak de plannen voor zon en wind snel concreet; zorg voor een betere balans tussen zon en wind – zorg voor meer wind in verhouding tot zon. De stappen die nu worden gezet, de besluitvorming door Provinciale Staten ook, sluiten daar volledig op aan.

De heer Dercksen vraagt de gedeputeerde nogmaals de problematiek mee te nemen in de statenbrief.

Gedeputeerde Van Essen zegt dit toe het onderwerp netwerkcongestie daarin te benoemen. Dit is ook gebeurd in de Tussenbalans. Het is ook niet voor niets dat Stedin vanaf het begin al aan tafel zit bij de RES'en.

Mevrouw Van Ulzen hoort een heel positief verhaal over de gesprekken met de bestuurders, maar de VVD hoort toch ook een aantal gemeenten die uitermate kritisch staan in dit hele proces van inpassingsplannen. Wat is de reflectie van de gedeputeerde daarop? Hoe wordt dit onderwerp met elkaar besproken?

Gedeputeerde Van Essen bevestigt dat er kritische gemeenten zijn. Niet iedere gemeente is blij met het besluit van Provinciale Staten. Dat laat onverlet dat de gesprekken, ondanks dat gemeenten het op de inhoud niet altijd eens zijn, met alle gemeenten bijzonder constructief verlopen.

Het is mevrouw De Boer-Leijmsma opgevallen dat er bijzonder veel wordt gedebatteerd wordt over de mededelingen. Dit is geen usance in andere commissies.

De voorzitter bevestigt dit en sluit dit onderwerp af.

4. Ingekomen stukken M&M

De ingekomen stukken zijn ter kennisgeving aangenomen.

5. Vaststellen verslagen commissie Milieu en Mobiliteit

De voorzitter heeft voorafgaand aan de vergadering geen wijzigingsverzoeken ontvangen.

Het verslag d.d. 19 oktober 2022 is aldus vastgesteld.

6. Termijnagenda M&M en lijst moties

De voorzitter heeft voorafgaand aan de vergadering geen opmerkingen ontvangen.

De termijnagenda M&M en de lijst moties zijn ter kennisgeving aangenomen.

7. Rondvraag

Rondvraag met betrekking tot de vierde aanvliegroute Schiphol, ingediend door ChristenUnie;

Rondvraag met betrekking tot luchtvaart, ingediend door GroenLinks.

De heer Oude Wesselink dankt gedeputeerde voor de schriftelijke beantwoording. GroenLinks heeft een vervolgvraag op de vraag over provinciale deelname aan de BRS. Gedeputeerde heeft geantwoord dat daarvoor meer inzicht nodig is. De perceptie is dat door een flinke toename van klachten in de provincie Utrecht, maar ook andere aspecten, het overduidelijk is dat de provincie zich echt niet door anderen kan laten vertegenwoordigen. Er is nu al voldoende inzicht dat de provincie Utrecht wordt geraakt door de ongewenste effecten van de luchtvaart. De provincie is al voldoende belanghebbend. Wat GroenLinks betreft is het dan ook niet een inhoudelijk besluit, maar een politiek besluit, waarbij breed gedeeld wordt dat de provincie zich betrokken voelt. Waarom kan de gedeputeerde niet nu al deze toezegging doen dat de provincie deel gaat nemen in de BRS?

De heer Wolting geeft aan een uitgebreid antwoord te hebben gehad en de ChristenUnie verwacht dat dit de komende jaren nog regelmatig aan de orde zal komen. Voor nu is het antwoord voldoende.

Gedeputeerde Van Muilekom is blij dat GroenLinks en de ChristenUnie vragen hebben gesteld over dit onderwerp, omdat het ontwikkelingen zijn op gebied van luchtvaart die behoorlijk impact kunnen hebben. In die zin is het ook van belang dat de gedeputeerde onderdeel is van de BRS. In de BRS nemen de provinciale bestuurders van Flevoland, Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland en ook alle gemeenten deel. Of de vierde fix en de aanvliegroutes veel impact hebben op de planuitwerkingsfase, dat zit in die uitwerking. I&W gaf aan dat dat waarschijnlijk pas in 2025-2026 echt uitgewerkt zal gaan worden.

Memorerend aan de discussie over het al dan geen impact hebben boven de zesduizend voet is de ervaring dat mensen nog steeds overlast ervaren als vliegtuigen boven zesduizend voet vliegen. Dus in die zin is de gedeputeerde het eens met GroenLinks om er bovenop te zitten. Als er bestuurlijk overleg is in de BRS – Jeroen Olthof, gedeputeerde van Noord-Holland is daarvan de voorzitter – is gedeputeerde altijd aanwezig als de vierde fix - impact Utrecht is geagendeerd.

Er is ook een provinciale kerngroep. Daar zitten een aantal gemeenten, de NMU en inwoners in. Binnenkort staat er weer een overleg met deze kerngroep, omdat gedeputeerde ook goed het gevoel wil hebben bij hoe het leven binnen de gemeenten is en gedeputeerde op die manier zijn rol zo goed mogelijk kan vervullen bij de BRS.

Mevrouw Hoek vraagt of de gedeputeerde een-op-een in overleg is met de gemeenten, met name Stichtse Vecht, ten aanzien van geluidshinder. Het verschilt namelijk per gemeente in de provincie hoeveel overlast er wordt ervaren. Als een gemeente dichtbij Schiphol woont, vliegen de vliegtuigen daar lager dan in andere delen van de provincie en wordt er op die locaties meer geluidshinder ervaren.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat een belangrijke insteek van de luchtruimherziening is te proberen het lucht-ruim zo goed mogelijk te gebruiken en met glijvluchten minder overlast te creëren.

Stichtse Vecht is vertegenwoordigd in de provinciale kerngroep, maar ook De Ronde Venen en de stad Utrecht. Gedeputeerde vindt het juist van belang om niet individueel met elke gemeente te praten, maar meer te kijken hoe dit onderwerp zo goed mogelijk gezamenlijk aangepakt kan worden, waarbij de belangen van de verschillende gemeenten zo goed mogelijk kunnen worden behartigd.

Rondvraag met betrekking tot artikel Aanpak provinciale rotondes op lange baan (N224/N226), ingediend door SGP.

Gedeputeerde Strijk beantwoordt de vragen van de SGP:

- GS is het eens met dat een snelle aanpak daar belangrijk is. Maar ook hier geldt dat het een capaciteitsvraagstuk is.

- De voorbereiding voor de realisatieovereenkomst is gestart, maar dit proces moest helaas worden gepauzeerd, omdat er op dit moment geen mensen zijn.
- Om de vertraging tot een minimum te beperken wordt nu ingezet op een combinatie van werving, inhuur, en ook te kijken of het mogelijk is om naar een andere wijze van opdrachtverlening te kunnen gaan. De voorkeur gaat eigenlijk altijd uit naar vast personeel, maar om de kansen te vergroten wordt ook nu direct gekeken naar de inhuur van capaciteit. Ook wordt gekeken of de verdere voorbereiding door een adviesbureau in zijn geheel kan worden uitgevoerd. Dus eigenlijk zijn er drie sporen uitgezet om echt snelheid te maken. Gedeputeerde heeft daarover ook contact gehad met de wethouder, die natuurlijk teleurgesteld is. Maar het belang onderstreept het College, net als de Staten bij monde van de SG

De heer Hazeleger dankt voor deze update. De spreker is van mening dat het voldoende concreet en helder is. In het memo werd nog gesuggereerd dat er ook nog iets was met een bestuurlijke afspraak, omdat gedeputeerde Schaddelee er niet was, maar de heer Hazeleger begrijpt dat er goed bestuurlijk contact is met de gemeente Woudenberg en dat het puur een ambtelijk capaciteitsprobleem is.

Gedeputeerde Strijk bevestigt dat het overleg plaats zou vinden ten tijde van de switch tussen gedeputeerden. Het was niet zozeer een agendaprobleem, maar het wachten is op ambtelijk voldoende voorbereiding om een bestuurlijk gesprek te kunnen voeren.

De voorzitter constateert dat alle rondvragen zijn behandeld en sluit dit agendapunt af.

8. Grote projecten

Er is geen informatie over de grote projecten.

9. [Statenvoorstel Slotwijziging 2022 \(PS2022MM91\)](#)

Eerste termijn commissie

De heer Van Schie doet de woordvoering in verband met de afwezigheid van de heer De Jager. De beschikbaarheidsvergoeding van het openbaar vervoer à 14,3 miljoen euro extra baten worden direct doorgesluisd naar de vervoerders. Gedeputeerde refereerde eerder al aan de zestig miljoen euro die de provincie beschikbaar heeft om de concessie op niveau te houden de komende jaren. De VVD is benieuwd hoe het straks gaat als de aanvullende baten van het Rijk misschien niet meer beschikbaar zijn, maar ook de beperking van de winstnemingen door de vervoerders niet meer speelt. Betekent dat uiteindelijk dat van die zestig miljoen een deel ook in de winst bij de vervoerders kan belanden als die maatregelen anders zijn? De VVD zou dit onwenselijk vinden. Wat betekent afschaling van de dienstregeling voor deze zestig miljoen euro die nu al in de prognose staat?

Mevrouw Bikker vindt het goed dat er in eerste instantie scherper is gekeken naar de baten en dat de begroting daarop is bijgesteld – dus dat er scherper aan de wind gevaren wordt – om Provinciale Staten meer duidelijkheid te geven. Er staat in het statenvoorstel dat de slotwijziging ruimte geeft om de actualiteit ook ruimte te geven. Hier zal het CDA later op terugkomen, wat dan mogelijk in die actualiteit nog een aanvulling op de begroting zou kunnen zijn. Het is goed eerst het inhoudelijke gesprek te voeren en daarna wellicht aanvullend een suggestie te doen.

De heer Mulder geeft namens de PvdA aan dat met name de fors hogere kosten voor het beheer en onderhoud van wegen vaarwege à 5,4 miljoen euro zijn opgevallen. Dat vindt voor een belangrijk deel zijn dekking bij de fiets en bij het openbaar vervoer. Alle overwegingen lezend die bij deze zijn geformuleerd, dan kan de PvdA zich daar eigenlijk best wel in vinden, maar de beeldvorming die daaruit ontstaat, is eigenlijk geen goede. Daarbij sluit de spreker zich aan bij de discussie in de commissie FAC in hoeverre dit een administratief stuk of een politiek stuk is. Dit onderdeel is vooral administratief van aard. Boekhoudkundig kan het heel gemakkelijk anders: de overschotten aan de fietskant kunnen vrijvallen en het geheel kan ten laste van het begrotingsresultaat worden gebracht. De beeldvorming wordt daarmee beter, omdat de hogere kosten aan de wegkant niet gedeeltelijk worden gedekt door de beperkte subsidielasten op fiets en de stukken van het openbaar vervoer. De spreker vraagt de gedeputeerde hierop te reflecteren.

De heer Wolting ziet in dit stuk geen zaken die niet al uitvoerig zijn besproken in deze commissie en heeft daarom geen verdere opmerkingen of vragen.

De heer Breur sluit zich namens de SP/Socialisten Utrecht aan bij de opmerkingen van de VVD.

De heer Donker memoreert dat tijdens de commissie BEM van 30 november de SGP ook al aandacht heeft gevraagd voor de vele onderbestedingen als gevolg van het capaciteitsgebrek bij gemeenten. Dat is ook terug te zien in het deel energie en mobiliteit in de slotwijziging: een succesvolle wijkaanpak en dergelijke. Wat zorgt ervoor dat de aanpak isolatieversnelling voor een smalle beurs wel zo goed loopt en wat kunnen andere projecten daarvan leren?

Bij de verkeersveiligheid vervalt € 929.000. Daar maakt de SGP zich echt zorgen over, want de ervaring leert dat dat geld normaal gesproken goed besteed kan worden aan de verkeersveiligheid van vooral kwetsbare verkeersdeelnemers. Nu gebeurt er niets. Dat zal gevolgen hebben op de langere termijn, is de SGP bang voor. De gedeputeerde wordt gevraagd hierop te reflecteren.

Mevrouw Hoek vraagt aandacht voor binnenzwembaden. Deze verkeren in financiële problemen als gevolg van de coronacrisis en de hoge energieprijzen. Is het mogelijk dat zwembaden een beroep kunnen doen op de (corona)subsidies vanuit de provincie vanwege de regionale functie die zij hebben?

Gedeputeerde Strijk beantwoordt de vragen en reageert op de opmerkingen van de commissie in eerste termijn.

Gedeputeerde zal de vragen van de VVD en SP/Socialisten Utrecht behandelen bij agendapunt 16. Hier wordt gesproken over de verlenging van de ov-concessies.

Gedeputeerde is het eens met de PvdA dat de beeldvorming hier kan zijn alsof er bezuinigd wordt op verkeersveiligheid en fietsvoorzieningen om het hogere onderhoud aan wegen te betalen. Dit was ook onderwerp van gesprek in de commissie FAC: hoe kan de presentatie daarin veranderen?

Feitelijk betreffen het hier eigenlijk drie autonome mededelingen. Rondom verkeersveiligheid worden de gereserveerde middelen niet uitgegeven, omdat gemeenten met onvoldoende plannen op dat vlak nu komen. Bij de fietsvoorziening is het dezelfde reden. Dus eigenlijk is dat gewoon vri val naar het saldo. Dit blijft over aan het eind van het jaar. En aan de andere kant is er een overschrijding van de lasten. Het staat op zichzelf los van elkaar en wordt het binnen programma 5 met elkaar gesaldeerd. Maar gedeputeerde voelt mee met de PvdA dat het goed is te kijken hoe dit op een andere manier gepresenteerd kan worden.

Richting de SGP geeft de gedeputeerde aan dat het klopt: er staat een bepaald bedrag waarmee de provincie kan cofinancieren richting gemeenten, ook als het gaat om veiligheid, verkeersveiligheidsmaatregelen. Die plannen zijn onvoldoende tot stand gekomen. De heer Van den Dikkenberg heeft dat in de commissie BEM van 30 november in een breder perspectief benoemd dat er vaker andere overheden door personeelsvraagstukken of de complexiteit van vergunningverlening eigenlijk de cofinanciering niet op tafel kan leggen en dan valt het ook voor een stukje bij de provincie vrij. Het voorstel is over dit bredere perspectief nader te spreken met elkaar. Tegelijkertijd kan de provincie dit daardoor onmogelijk allemaal overnemen en moet er gekeken worden naar wat de verantwoordelijkheid is van die andere overheden. Vanuit de portefeuille Financiën geeft de gedeputeerde aan dat budget wat overblijft naar de algemene middelen gaat. Voor het volgende jaar wordt nieuw budget vastgesteld.

Gedeputeerde Van Muilekom geeft aan dat de exploitatie van een zwembad bij (een) gemeente(n) ligt. De provincie levert daar geen bijdrage aan. Voor wat betreft de energiekosten is het Rijk nu aan het kijken welke mogelijkheden er zijn.

Mevrouw Hoek benadrukt dat vanwege de regionale functie het wellicht mogelijk is dat de provincie hier een bijdrage aan levert.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt richting de SGP of het de vraag is of het succes van de isolatievouchers zich laat kopiëren, ook in relatie tot andere onderbestedingen binnen het energieprogramma. Er zijn verschillende oorzaken voor de onderbesteding, maar de isolatievouchers zijn een succes. Het is mogelijk te kijken welke elementen meegenomen kunnen worden in de lessons learned. Voor de andere onderdelen speelt ook wel mee dat er gemeenteraadsverkiezingen waren, dat er voor gemeenten ook onzekerheid was over budgetten vanuit de uitvoering van het Klimaatakkoord. Dus dat zijn aspecten die hebben meegespeeld.

Ten aanzien van de isolatievouchers, waar Provinciale Staten ook een motie over heeft aangenomen, meldt gedeputeerde dat de opschaling voortvarend gaat. Er waren half november tien nieuwe aanvragen voor isolatievouchers bij gemeenten binnengekomen. Dit is een positief gegeven. Het proces is inmiddels versneld, zodat de subsidies hoogstwaarschijnlijk ook nog dit jaar ter beschikking gesteld kunnen worden. Dat betekent ook meteen dat de slotwijziging op dit punt straks bij de jaarrekening ten positieve nog wat bijgesteld zal worden, omdat er waarschijnlijk al meer al meer bestedingen voor de isolatievouchers zijn. Dus de onderbesteding zoals opgenomen in de slotwijziging zal waarschijnlijk daardoor een stuk minder zijn. De dekking zal vanuit de reserve plaatsvinden.

De voorzitter constateert dat het agendapunt voldoende is besproken.

De heer Van Schie constateert dat tijdens deze commissievergadering de slotwijziging voor de laatste keer in deze cyclus is besproken. Kan er al geconcludeerd worden welk type debat er in de Provinciale Statenvergadering van 14 december plaats zal vinden? Wat de VVD betreft kan het een hamerstuk zijn, mede omdat er naar het zich laat aanzien geen moties of amendementen zullen worden ingediend.

De griffier antwoordt dat het besluit hierover in het Presidium wordt genomen, omdat dit statenvoorstel in meerdere commissies is geagendeerd en besproken.

Op de vraag van de heer Van Schie of fracties voornemens zijn moties of amendementen in te dienen, is de constatering dat dit niet het geval is. Het Presidium wordt geadviseerd het statenvoorstel te agenderen als hamerstuk voor de Provinciale Statenvergadering van 14 december 2022.

10. Statenvoorstel Beslissing op bezwaar A. Goldhoorn c.s. (PS2022MM115)

De commissie wordt gevraagd een beslissing te nemen ten aanzien van het bezwaar en het advies van de Bezwaarschriftencommissie daarbij in acht te nemen. Voorafgaand aan de vergadering hebben zich twee sprekers gemeld. Beide sprekers hebben vijf minuten spreektijd. De commissie wordt daarna in de gelegenheid gesteld de sprekers vragen te stellen.

De heer Goldhoorn spreekt in op persoonlijke titel. De spreker dankt een aantal leden van de Statencommissie die de spreker hebben gebeld en om informatie hebben gevraagd. Dit heeft de spreker gewaardeerd. Het is de spreker ook duidelijk geworden dat dit een uniek statenvoorstel betreft. Voor zover de spreker bekend heeft Provinciale Staten tot op heden nog nooit hoeven te oordelen over een advies van de Adviescommissie Bezwaarschriften. Omdat er sprake is van een nieuw fenomeen, wil de spreker de procedure met de commissie doornemen.

Provinciale Staten heeft ten eerste een besluit genomen. Diverse organisaties en ook de spreker zelf zijn het om uiteenlopende redenen niet eens met dat genomen besluit. Er is een bezwaar ingediend bij de Adviescommissie Bezwaarschriften, een onafhankelijk orgaan van de provincie. De Adviescommissie Bezwaarschriften heeft Provinciale Staten een advies gegeven. Dat ligt nu voor. Dit advies is om het ingediende bezwaar tegen het genomen besluit niet-ontvankelijk te verklaren. Dat wil zeggen dat de Adviescommissie Bezwaarschriften niet inhoudelijk op de bezwaren ingaat. De indieners van het bezwaar vinden dit uiteraard zeer teleurstellend. Dit advies is wat de indieners betreft onjuist en wel om de volgende redenen. Weliswaar is de bezwarenverordening duidelijk, maar de Adviescommissie Bezwaarschriften heeft die verordening niet geheel op een correcte wijze toegepast. De eerste verwijzing uit de verordening betreft artikel 9.1.3, maar uit controle blijkt dat het betreffende artikel niet voorkomt in de Awb (Algemene Wet Bestuursrecht). Vervolgens – dit is volgens de indieners wel zeer essentieel – stelt de Adviescommissie Bezwaarschriften dat het door Provinciale Staten genomen besluit geen besluit is. Dat er ondanks het aannemen van een statenvoorstel er geen sprake is van een besluit. De Adviescommissie Bezwaarschriften baseert zich daarbij op de aanneme dat aan het besluit door Provinciale Staten geen publiekrechtelijke rechtshandeling verbonden is. De spreker wijst erop dat Provinciale Staten ook een amendement heeft aangenomen. Dit amendement heeft blijkbaar dus ook geen rechtsgevolg. De spreker heeft de gedeputeerde deze dag vijf keer in zijn betoog horen zeggen dat ‘uw besluit wel degelijk gevolgen heeft voor diverse gemeenten en ook rechtsgevolgen’.

Dan een definitie: een rechtshandeling is publiekrechtelijk als zij gebaseerd is op publiekrechtelijke grondslag. In de regel is daarvoor nodig dat het bestuursorgaan de bevoegdheid tot het verrichten van die handeling ontleent aan een specifiek wettelijk voorschrift. Provinciale Staten is het bestuursorgaan. De handeling is bij onvoldoende windopwekking opdracht te geven te starten met een projectbesluit of inpassingsplanprocedure en de grondslag daartoe is de Provinciewet. Met

andere woorden, de indieners zijn van mening dat het een echt besluit is. Bij een van deze planologische maatregelen hoeft Gedeputeerde Staten niet meer langs Provinciale Staten – dit is volgens de inspreker het geval bij de nieuwe Omgevingswet – en staat het besluit vast. En dan hebben Provinciale Staten een besluit genomen met een rechtsgevolg, is de mening van de inspreker. De Adviescommissie Bezwaarschriften stelt dat zij minnelijk overleg wilde voeren om te bemiddelen. Echter, zij heeft uitsluitend geprobeerd om de indiener het ingediende bezwaarschrift in te laten trekken. Dat is geen minnelijk overleg en zeker geen poging tot bemiddeling. De schriftelijke reactie die de inspreker heeft gestuurd – deze reactie heeft de inspreker zes uur na het telefoongesprek om 17.00 uur, de volgende morgen, gestuurd – zou op aangeven van de secretaris worden doorgegeven aan de voorzitter van de Kamer, maar deze reactie is niet aan de agenda van Provinciale Staten toegevoegd. Op verzoek van de inspreker heeft de griffier dit alsnog gedaan.

De Adviescommissie Bezwaarschriften stelt dat Provinciale Staten dus geen besluit heeft genomen. De inspreker wijst erop dat Provinciale Staten wel degelijk een besluit heeft genomen. Provinciale Staten heeft zelfs amendementen aangenomen. In de provinciale verordening wordt daar expliciet vermeld dat bezwaar mogelijk is zoals het gaat om besluiten van Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten of van de commissaris van de Koning. De inspreker verzoekt Provinciale Staten dan ook het advies van de Adviescommissie Bezwaarschriften naast zich neer te leggen en de Adviescommissie Bezwaarschriften opdracht te geven om alsnog inhoudelijk te adviseren over de bezwaren. Zo wordt recht gedaan aan het democratische proces.

De inspreker hoopt hiermee kort en bondig te hebben geschetst dat Provinciale Staten kunnen kiezen tussen het hantieren van de provinciale verordening of meegaan met het advies en zo tegen de provinciale verordening in te gaan. Dus alsnog een inhoudelijk advies vragen aan de Adviescommissie Bezwaarschriften of handelen in strijd met de eigen regels.

De heer De Groot spreekt in namens de actiegroep Windalarm. Windalarm heeft het bezwaar van de heer Goldhoorn medeondertekend. De reden is dat Windalarm het idee heeft dat deze maatregel niet juist is.

Windalarm is twee jaar geleden ontstaan in Amsterdam, omdat de gemeente Amsterdam windturbines dichtbij bewoning en unieke natuur wil realiseren. Al snel bleek dat deze problematiek door heel Nederland speelt. De normen voor windturbines, die nu door de Raad van State buiten werking zijn gesteld, voldoen niet. Windalarm ziet dat artsen hiervoor waarschuwen. Uit praktijkvoorbeelden blijkt dat windturbines bij woningen voor grote problemen zorgen. Dat de oude normen niet voldeden, bleek, naast vele negatieve ervaringen van omwoners, recent uit een publicatie van Zembla, waarin Zembla ook liet zien dat een kritisch rapport hierover van het ILT niet aan de Tweede Kamer werd verstrekt. Windalarm is niet tegen windturbines. Windturbines zijn nodig om duurzame elektriciteit op te wekken, energie die nodig is voor een geslaagde energietransitie. Dit betreft dan ook een ruimtelijk ordeningsvraagstuk. Waarom moeten die windturbines dan zo dichtbij bewoners en unieke natuur gezet worden? En wat zijn de alternatieven? Met deze bredere vraag is Windalarm aan de slag gegaan.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er 35 terawattuur hernieuwbare elektriciteit opgewekt dient te worden uit zon en wind. In het land wordt dit gedaan via de RES, waarbij het de bedoeling is van onderop met draagvlak te komen tot een invulling van 35 terawattuur. In het Klimaatakkoord is ook afgesproken dat bij het verhogen van die 35 terawattuurdoelstelling allereerst gekeken moet worden of de verhoogde doelstelling gerealiseerd kan worden met wind op zee en kleinschalig zon. Het PBL (Planbureau voor de Leefomgeving) is aangesteld om te monitoren hoe het gaat met de RES-doelen. Het PBL heeft vorig jaar december reeds laten zien dat deze doelen gehaald gaan worden. Ze schrijven: "De bandbreedte in deze monitor van de RES bedraagt 35 tot 46 terawattuur met de middenwaarde van 41 terawattuur". De vraag is dus waarom het nodig is om gemeenten tegen hun zin in te gaan dwingen windturbines te plaatsen, terwijl de RES-doelen al gehaald worden. Het Klimaatakkoord stelt duidelijk dat, op het moment dat er meer nodig is dan de 35 terawattuur, er eerst gekeken moet worden naar wind op zee en zon op dak. En daar is ruimte genoeg, zo stelt de inspreker, Hierover heeft Windalarm ook recent een onderzoek gepubliceerd, Het kan met gemak, waarin alle alternatieven nog eens duidelijk op een rijtje zijn gezet. Ook Follow the Money publiceerde dinsdag 22 november 2022 een artikel waaruit blijkt dat de overheid rekent met te lage opbrengsten voor wind op zee. Dit scheelt al minimaal 5 terawattuur in 2030. Dat betekent dat er dus geen extra windmolens op land nodig zouden zijn om de sterk toegenomen behoefte aan duurzame elektriciteit in 2030, en ook naar de toekomst, toe op te wekken. En daarom vindt Windalarm dus ook dat het besluit van de provincie om gemeenten eigenlijk te gaan dwingen om tegen hun wil in toch windmolens te gaan realiseren, niet kunnen. Het past ook niet in de visie van de RES.

Allereerst hoopt de inspreker van harte dat de commissie het met de heer Goldhoorn eens is dat de hoor- en adviescommissie dit bezwaar niet juist heeft beoordeeld. Ten tweede hoopt Windalarm dat de commissie serieus wil kijken naar hoeveel wind op land er daadwerkelijk nodig is en of dit echt niet opgelost kan worden met wind op zee en zon op dak, zoals dat ook aan bewoners beloofd is in het Klimaatakkoord.

De voorzitter benadrukt naar aanleiding van de vragen dat in de commissie het besluit over de beslissing op het bezwaar voorligt. De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

Mevrouw Hoek vraagt wat de heer Goldhoorn bedoelde met zijn slotzin “u kunt kiezen tussen dit voorstel of uw eigen verordening”.

De heer Goldhoorn antwoordt dat de verordening op zich heel erg duidelijk is. Er staat geschreven dat bezwaren kunnen worden ingediend tegen besluiten van Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en van de commissaris van Koning. Daar tegenover staat een adviescommissie die op puur juridische gronden het bezwaar niet-ontvankelijk wil verklaren. En als Provinciale Staten dat steunt, is het advies de verordening aan te passen en hierin aan te geven waar een besluit aan moet voldoen en eruit te halen dat een besluit van Provinciale Staten geen besluit is in het kader van Wet algemeen bestuursrecht. Wat de inspreker betreft ligt deze keuze voor: of in te stemmen met het statenvoorstel of de provinciale verordening te hanteren. De inspreker heeft de voorkeur voor dat laatste.

Mevrouw Van Ulzen vat samen dat de heer Goldhoorn de commissie om een inhoudelijke behandeling heeft gevraagd, omdat er wel degelijk een rechtsgevolg zou zijn aan dit besluit. Mevrouw Van Ulzen vraagt of het klopt dat dit tweeledig is? Dat enerzijds het rechtsgevolg is in het genomen besluit dat met de verhoging van het aantal terawattuur wind de grondslag is gewijzigd en anderzijds dat daarmee dus het nemen van een projectbesluit – uitgaande van de nieuwe Omgevingswet – buiten Provinciale Staten om voortgezet kan worden.

De heer Goldhoorn bevestigt dit.

Mevrouw Van Ulzen benadrukt dat dit onderscheid belangrijk is. Er zijn dus twee eigenlijk inhoudelijke zaken, waarvan de heer Goldhoorn hoopt dat Provinciale Staten de bezwaarschriftencommissie zal vragen om daar nog een besluit over te nemen. De inspreker heeft helder uitgelegd dat deze situatie nog niet eerder is voorgekomen. De heer Goldhoorn heeft ook aangegeven dat de griffie het bezwaar in eerste instantie niet geplaatst heeft. Mevrouw Van Ulzen vraagt wat de heer Goldhoorn verder nog wil bereiken met zijn bezwaar.

De heer Goldhoorn wil graag dat er inhoudelijk wordt gekeken, dat inhoudelijk het bezwaar wordt behandeld. Er wordt nu een besluit genomen wat indruist tegen het Klimaatakkoord. Provinciale Staten heeft namelijk een besluit genomen wat indruist tegen het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord staat namelijk dat er samengewerkt wordt tussen de RES'en. Een hogere overheid mag alleen maar ingrijpen indien die 35 terawatt niet wordt behaald en indien een lagere overheid niet meedoet aan de RES. De inspreker kent één gemeente in de provincie Utrecht die niet meedoet aan de RES, maar verder doen alle gemeenten mee. Provinciale Staten heeft eigenlijk een besluit genomen tegen het Klimaatakkoord. Daarnaast speelt ook het democratisch gehalte. De inspreker was gemeenteraadslid van De Ronde Venen, waar hij zich sterk heeft gemaakt dat er geen windmolens in De Ronde Venen worden geplaatst. Met dit genomen besluit wordt de gemeente gemasseerd en gedwongen om toch windmolens te gaan plaatsen. De inspreker wil bereiken dat dit bezwaar gewoon behandeld kan worden. De uitkomst staat, wat de inspreker betreft, ook helemaal niet vast. De inspreker pleit ervoor het bezwaar in ieder geval te behandelen en niet te laten stranden op een potentieel juridisch klein feitje.

De heer Overkleef vat samen dat dit statenvoorstel zijns inziens Gedeputeerde Staten oproept om samen met gemeenten nog een extra inspanning te doen om extra windlocaties in beeld te brengen; als die voortgang er niet is, dan mogelijkwijs voorbereidingen te treffen tot een startgesprek waarmee de volgende coalitie – als die coalitie dat wil – dat startgesprek kan aangaan met Provinciale Staten; en als Provinciale Staten overtuigd is door de argumenten van Gedeputeerde Staten om op dat moment deze weg te volgen, dan inderdaad het projectbesluittraject in te gaan. Is dat niet het moment om dit bezwaar in te dienen?

De heer Goldhoorn antwoordt dat dat dat niet het juiste moment is. In het geval dat er een discussie komt en die discussie loopt door tot aan het invoeren van de nieuwe Omgevingswet – dit wordt nu voorzien op 1 juli 2023 – dan komt er geen voorstel meer langs Provinciale Staten. Dan heeft Provinciale Staten namelijk al besloten. Het is ofwel het inpassingsbesluit of het projectbesluit, maar dan heeft Provinciale Staten al besloten. Daarbij speelt ook dat Provinciale Staten een amendement heeft aangenomen om lokaal eigendom als voorwaarde te stellen. Provinciale Staten stelt toch geen voorwaarden als dat geen rechtsgevolg heeft?

De heer Overkleef vraagt in hoeverre de heer Goldhoorn de mening deelt dat er op dit moment nog geen besluit tot het projectbesluit is genomen.

De heer Goldhoorn antwoordt dat Provinciale Staten impliciet wel dat besluit heeft genomen. Dit is namelijk punt zes of zeven van de besluitenlijst.

De heer Overkleef wacht de reflectie hierop van het College af.

De heer De Harder waardeert de moeite die de inspreker heeft genomen. De heer De Harder snapt dat de inspreker een procedureel betoog heeft gehouden. De heer De Harder onderschrijft de lezing van de heer Overkleef, ook gezien het proces dat Provinciale Staten zelf heeft vastgesteld over hoe Provinciale Staten een projectbesluit gaat nemen. Dat is uitgebreider dan de minimale vereisten uit de Omgevingswet. Provinciale Staten zal daar dus wel degelijk een rol in hebben. De heer De Harder is vooral benieuwd welke rechtsgevolgen – dit is volgens de spreker de kern van het oordeel van de commissie Awb – er verbonden zijn aan het door Provinciale Staten genomen besluit, waarbij de heer Goldhoorn belanghebbende is, waartegen de heer Goldhoorn bezwaar maakt.

De heer Goldhoorn antwoordt dat met deze vraag voorbijgegaan wordt aan hetgeen wordt gevraagd in dit statenvoorstel. Provinciale Staten moet beoordelen of het bezwaar al dan niet ontvankelijk is. De inspreker is van mening dat het bezwaar wel ontvankelijk is. Er zijn wel degelijk rechtsgevolgen, omdat er een inpassingsbesluit of een projectbesluit genomen wordt en een van beide komt niet meer langs de Provinciale Staten. Daarmee heeft Provinciale Staten al ingestemd. Dit is punt zes en zeven van het statenbesluit.

De heer De Harder geeft aan dat Provinciale Staten een ander proces heeft afgesproken en vastgelegd. Daar wordt ook naar verwezen in het statenvoorstel rondom de tussenbalans waarbij Provinciale Staten een uitgebreide en expliciete, ook vooraf, rol hebben om Gedeputeerde Staten daarin te begeleiden en er ook een besluit over te nemen of de provincie die kan op wil. Dus uiteindelijk is het dan deze Staten, na de verkiezingen in een andere samenstelling, om te bepalen of het projectbesluit daadwerkelijk in gang gezet gaat worden en onder welke voorwaarden dat zal zijn. Dus dat is niet met dit statenvoorstel besloten.

De heer Goldhoorn is het hier niet mee eens.

De heer Breur sluit grotendeels aan bij de vragen die door de VVD zijn gesteld. De communicatie Awb heeft aangegeven dat er later in het traject nog wel momenten zijn waarop de heer Goldhoorn bezwaar kan maken. De vraag is waarom de heer Goldhoorn ervoor heeft gekozen om dit besluit aan te vechten door middel van dit bezwaar en of de commissie de heer Goldhoorn bij volgende stappen terug zal zien.

De heer Goldhoorn antwoordt dat de commissie hem waarschijnlijk regelmatig terug zal zien. Er is nog een ander rechtsgevolg, geeft de heer Goldhoorn aan. Door dit besluit te nemen gaat Provinciale Staten in tegen – dit hoort de spreker niet terug in de commissie – het Klimaatakkoord wat afgesproken is in de landelijke RES. In het landelijk programma RES staat daadwerkelijk dat indien de 35 terawattuur niet wordt gehaald of een lagere overheid niet meedoet, dan mag een hogere overheid ingrijpen, en anders mag het gewoon niet.

De heer Dercksen complimenteert de heer Goldhoorn met zijn volhardendheid. Dit ligt in het verlengde met wat BVNL al enige tijd in Provinciale Staten doet, namelijk het aan de kaak stellen van de rol van de provincie in deze discussie. Als voorbeeld noemt de spreker dat twee rechtsgelcerden hebben gezegd dat er geen wettelijke basis is waarop de provincie zich thans mag bemoeien met het Klimaatakkoord. Zij hebben daar zelfs een stuk over geproduceerd, maar dat wordt weggewoven in de provincie. In de commissie BEM van 30 november is gesproken over integriteit. Daarin vroeg de heer Dercksen waarom het een dode letter was. Deze casus is daar een voorbeeld van. De heer Dercksen vraagt of de heer

Goldhoorn zich bij zijn reactie heeft laten adviseren door rechtsgeleerden, bestuursrechtgeleerden, die zijn argumenten kracht bij kunnen zetten.

De voorzitter wijst er nogmaals op dat dit statenvoorstel de beslissing op het bezwaar behandelt.

De heer Goldhoorn heeft wel degelijk juristen gesproken hierover. De meningen zijn divers, maar in heel grote lijnen is men het met de redeneertrant eens. Er is een rechtsgevolg. Dat is onder andere het projectbesluit of het inpassingsbesluit, één van beide; en ook het rechtsgevolg dat in feite dit besluit ingaat tegen de afspraken van het Klimaatakkoord. De juristen hebben ook gezegd dat er mogelijksterwijs geen gehoor wordt gegeven aan de argumenten. De heer Goldhoorn is van mening dat er eigenlijk inhoudelijk bezwaar gemaakt moet kunnen worden en het bezwaar niet op juridische fijnlijperij afgekeurd moet worden. Het is niet voor niks dat Provinciale Staten nog nooit zo'n beslissing als vandaag heeft genomen. Het kan toch niet zo zijn dat er niemand een bezwaar heeft tegen een besluit van Provinciale Staten?

Mevrouw Bikker vat samen dat het hier niet gaat is over een beslissing op bezwaar, maar dat het gaat over ontvankelijkheid of niet. Dus er is helemaal geen sprake van of er al een bezwaar is en of daar een beslissing opgenomen wordt. Dit is nog het voortraject. Mevrouw Bikker kan een aantal zaken die de insprekers hebben aangegeven heel goed volgen en ook accenten die gelegd worden, zijn begrijpelijk. In een bezwaarproces is het wel zo dat als een bezwaar ontvankelijk zou zijn, dan moet daar wel een besluit aan ten grondslag liggen waar bezwaar op gemaakt kan worden. Anders wordt het ook in het vervoltraject heel erg ingewikkeld. Aangezien dat er niet is, kan mevrouw Bikker voorlopig volgen wat dit statenvoorstel aangeeft. De spreker is benieuwd naar de reflectie van gedeputeerde. Mevrouw Bikker ziet juridisch gezien niet zo heel veel andere mogelijkheden.

De heer Karataş dankt de inspreker. Voor GroenLinks is het belangrijk dat alle procedures – de bezwaarprocedures, maar ook de inspraak en de participatie – goed verlopen. De spreker sluit zich aan bij de eerdere vragen en opmerkingen in de commissie. Kijkend naar de adviescommissie en hetgeen de adviescommissie adviseert, geeft de heer Karataş aan dat het een informatief stuk is, dat het opdraagt, dat het helderheid moet verschaffen en er in het vervolg daadwerkelijk rechtsgevolgen, de zwaarwegender gevolgen, kunnen optreden, maar dat dat op latere termijn komt. Daar wil GroenLinks zich bij aansluiten. Ook GroenLinks is benieuwd naar de reflectie van gedeputeerde.

De voorzitter geeft de heer Goldhoorn de gelegenheid tot slot te reflecteren op de inbreng vanuit de commissie.

De heer Hazeleger heeft een punt van orde: de reflectie door de inspreker vindt plaats aan het eind van de commissiebespreking.

De griffier neemt de commissie mee in het proces. Het is gebruikelijk dat de inspraak op enig moment wordt afgerond. Dit is nadat de inspreker een reflectie heeft gegeven op wat de commissie aan vragen heeft gesteld en aan opmerkingen heeft gemaakt. Daar zit soms een korte toelichting van gedeputeerde bij. Dit was de aanleiding voor de voorzitter om de inspreker uit te nodigen voor een slotreflectie. Dit betreft een statenvoorstel. Dat betekent dat er na de inspraak één of twee termijnen voor de commissie volgen om vragen te stellen of opmerkingen te maken over het statenvoorstel richting gedeputeerde of opsteller van het statenvoorstel.

De heer Goldhoorn stelt vast dat dit proces eigenlijk een uniek fenomeen is. De heer Goldhoorn geeft de commissie mee de verordening te veranderen en daarin duidelijk aan te geven wat een besluit zou moeten zijn. Dit staat nu niet in de verordening. Dan is het ook vreemd dat tijdens deze commissievergadering de commissie Awb niet aanwezig is om vragen te beantwoorden. Ook vindt de heer Goldhoorn het vreemd dat de gedeputeerde hier vragen over gaat behandelen, terwijl het eigenlijk een stuk is van de adviescommissie. Dit is echter aan de commissie. De inspreker spreekt de hoop uit dat de commissie het advies van de commissie Awb naast zich neerlegt en dat de provincie inwoners de kans geeft om een normaal bezwaar in te dienen en een normaal bezwaar te laten behandelen.

Eerste termijn commissie

De heer Karataş geeft in aanvulling op zijn eerdere inbreng aan dat de situatie dat er niet eerder zo'n bezwaar is gemaakt, een unicum is en voor verwarring zorgt, ook bij de heer Karataş. Dat maakt het lastig een overweging te maken.

Mevrouw Van Ulzen geeft aan ook enigszins in verwarring te zijn over het proces: is dit de afronding van de inspraak of de behandeling van het statenvoorstel? Mevrouw Van Ulzen heeft twee punten en vraagt zich af waar deze moeten landen:

- Wat zijn de opties voor de commissie dan wel Provinciale Staten om hiermee om te gaan? Het is voorstelbaar dat dit bij de inhoudelijke behandeling van het statenvoorstel hoort.
- Ook hoort de spreker een duidelijke discrepantie in de beleving of Provinciale Staten nog iets te zeggen hebben straks over het wel of niet nemen van een projectbesluit. Het beeld is dat Provinciale Staten nog wel conform de nieuwe werkwijze geconsulteerd kunnen worden, maar zeker niet meer inhoudelijk na het nemen van dit voorstel daar wat over te zeggen heeft. Daar zijn dan twee belangrijke punten bij. Belangrijk daarin is dat in een democratie ook minderheidsstandpunten altijd worden meegenomen; en niet alleen 'de helft plus één'. Mevrouw Van Ulzen snapt dat gedeputeerde vaak zegt 'u heeft besloten', maar de spreker benadrukt dat de VVD tegen dit voorstel heeft gestemd. Daar hecht mevrouw Van Ulzen aan om daar nog wel wat erkenning voor te krijgen.

De heer Hazeleger geeft aan dat vanuit de SGP in eerste instantie de gedachte was: dit is een reactie van de commissie Awb en deze is op zichzelf helder: er zijn geen publiekrechtelijke gevolgen – deze conclusie was een opluchting voor de fractie, omdat de SGP tegen het statenvoorstel heeft gestemd – en nu is het wachten op de uitvoering ervan. Echter, de reactie van de heer Goldhoorn lezende, geeft de SGP de heer Goldhoorn gelijk: de verordening van de adviescommissie lezende, staat er niks over publiekrechtelijk; er staat 'een besluit'. Er worden drie gronden genoemd waarop geen bezwaar kan worden ingediend tegen een besluit van Provinciale Staten. Dat is bijvoorbeeld een statenvoorstel als deze. Zo worden er nog twee voorbeelden genoemd. Maar er wordt niks gezegd over publiekrechtelijke gevolgen. Het is daarmee volgens de spreker heel simpel: of de mening is dat de verordening geldt en gevolgd moet worden, wat betekent dat dit bezwaar inhoudelijk getoetst moet worden; en als de keuze is dit voortaan niet meer te willen, dan moet de verordening worden aangepast.

De heer Karatas heeft de heer Hazeleger horen zeggen dat er in de verordening een aantal regels over procedures staan. Ook hier geldt de Algemene wet bestuursrecht. Door de jaren heen zijn er veel verduidelijkingen geweest, ook over dit punt. Dus dan zou dat ook daarin meegenomen moeten worden.

De heer Hazeleger is van mening dat ervoor zorggedragen moet worden dat de verordening accuraat is. Als iemand zijn of haar bezwaar langs de verordening legt, moet het daar duidelijk in zijn. Blijkbaar is dat niet goed gedaan in deze.

De heer De Harder geeft aan dat deze verordening onder de Algemene wet bestuursrecht hangt. Deze wet definieert wat een besluit is. De commissie volgt deze definitie. Is de SGP het eens dat de Algemene wet bestuursrecht en die definitie van een besluit dan gewoon geld en dat de commissie zich daar ook op kan baseren? Nog los van het feit dat het misschien verstandig is om die definitie over te nemen, maar dit is dan wat anders.

De heer Hazeleger pleit ervoor de definitie over te nemen, zodat het voor iedereen helder is.

Mevrouw Bikker memoreert haar eerdere inbreng op dit onderwerp.

De heer Dercksen sluit zich aan bij de inbreng van de SGP. De heer Dercksen memoreert wat BVNL in het verleden over de RES hebben voorgelezen. Twee rechtsgeleerden hebben namelijk vastgesteld in een stuk wat zij destijds publiceerden, dat er geen staatsrechtelijke juridische status of wettelijke grondslag is voor de rol die de provincie heeft genomen. Iets wat geen wettelijke grondslag heeft, is illegaal. Dus de rol die de provincie hier heeft gebruikt is illegaal. Het probleem is, dit besluit is voorgedragen ter vernietiging. Het laat zich raden wat er met dit voorstel is gebeurd. De conclusie is gevangen te zijn in een politiek construct. De heer Dercksen stelt voor dit besluit op zijn merites te laten toetsen door twee onafhankelijken, zodat beoordeeld kan worden of het bezwaar van de heer Goldhoorn terecht is of niet.

De heer Breur is van mening dat het advies van de Bezwaarschriftencommissie hout snijdt, maar dat geldt ook voor de argumentatie zoals verwoord door de heer Goldhoorn. Alles wegende neigt de spreker ernaar het eens te zijn met de woorden van de SGP. Dat is slechts de procedurele kant. Bij de bespreking van de tussenrapportage RES'en heeft de spreker gehamerd op het creëren van draagvlak. Dit is iets anders dan een taboe op bezwaren leggen. Dus ook in het kader van draagvlak creëren is het belangrijk dat mensen zich kunnen uitspreken voor of tegen de plannen. In dat kader is het ook waardevol dat het bezwaar van de heer Goldhoorn inhoudelijk goed bekeken wordt.

De heer Breur heeft aanvullend een vraag over de procedure. Als de commissie van mening is dat het bezwaar ontvankelijk is, volstaat het dan om tegen het statenvoorstel te stemmen? Of is het noodzakelijk dat Provinciale Staten middels een amendement moet aangeven dat het bezwaar wel ontvankelijk is?

De heer De Harder geeft aan dat de casus niet simpel is. Het moet allemaal in samenhang met elkaar gelezen worden. De heer Goldhoorn doet dat goed, is de heer De Harder van mening. De heer Goldhoorn neemt de commissie goed mee in de procedures en zijn afwegingen. De ChristenUnie komt wel tot een andere conclusie: dit besluit heeft geen directe rechtsgevolgen. Dus laat staan dat het een besluit is met directe rechtsgevolgen voor de heer Goldhoorn en waar de heer Goldhoorn dan ook nog belanghebbend zou kunnen zijn. Op dit moment is namelijk nog volledig onduidelijk of, als er al een projectbesluit of een inpassingsplan komt, waar dat dan zal zijn en of dit de belangen van de heer Goldhoorn wel zal schaden. Dus los van de procedurele vraag of dit bezwaar ontvankelijk verklaard moet worden, zal de volgende vraag zijn of de heer Goldhoorn belanghebbend is.

De heer Dercksen geeft aan dat er zoekgebieden zijn aangewezen. Het gevolg van het Arrest van Nevele is, als een gebied wordt aangewezen om dergelijke dingen te doen, moeten de plannen in orde worden gemaakt en moet er MER worden gedaan. Dus dan is het concreet. Die zoekgebieden zijn concreet. Het is een plan. Daarom heet het ook een Regionale Energie Strategie. 'Een strategie' staat synoniem voor 'een plan', zo stelt de heer Dercksen. Eigenlijk herhaalt de heer Goldhoorn wat de heer Dercksen in het verleden heeft gezegd. Er ligt nu een plan voor en daar maakt de heer Goldhoorn terecht bezwaar tegen. En dat moet kunnen, want het is een plan, het is concreet en er zijn rechtsgevolgen, want het zijn niet voor niets zoekgebieden. Of zijn die zoekgebieden volgens de ChristenUnie zomaar een suggestie?

De heer De Harder antwoordt dat uit het statenvoorstel blijkt dat deze zoekgebieden een suggestie zijn op basis van alle beperkingen die er zijn, welke plekken er dan over blijven, waar eventueel windmolens geplaatst zouden kunnen worden. Er is geen besluit om ergens een windmolen te plaatsen. Er is ook geen besluit genomen in welke zoekgebieden de provincie windmolens wil plaatsen, laat staan hoeveel dat er zouden moeten zijn, op welke afstand van bewoning of onder welke voorwaarden. Provinciale Staten hebben alleen aangegeven dat gemeenten op zoek moeten naar extra locaties en waar gemeenten het beste als eerste kunnen beginnen. En of 'strategie' hetzelfde is als een plan, daarover verschilt de heer De Harder van mening met de heer Dercksen.

Mevrouw Van Ulzen geeft aan dat de kern van het bezwaar is in hoeverre Provinciale Staten nog zeggenschap hebben in het voorgenomen geclausuleerde projectbesluit, omdat er een rechtsgevolg is omdat er in dat besluit een ander percentage aan op te wekken wind staat, waar een hele constellatie aan opgehangen is, en dat – en dat is het tweede rechtsgevolg – zonder besluitvorming door, maar wel consultatie van Provinciale Staten – het projectbesluit genomen kan worden. Dit zijn wel degelijk rechtsgevolgen. Als vervolgens ook nog duidelijk is waar de projectbesluiten genomen kunnen worden – zoals de heer Dercksen aangeeft – dan is volgens de spreker wel degelijk een rechtsbesluit. De vraag is echter of deze juridische discussie in een commissie gevoerd moet worden. Daarom is mevrouw Van Ulzen benieuwd welke opties de commissie heeft om dit op een goede manier in te zetten en af te ronden.

De heer Overkleef geeft aan dat in de Werkwijze programma's en projectbesluiten onder de noemer 'startgesprek' staat dat het bij een projectbesluit in de rede ligt dat, als Provinciale Staten zich in meerderheid nadrukkelijk uitspreken tegen de toepassing van het instrument voor het betreffende project Gedeputeerde Staten geen projectprocedure zullen opstarten of dat dit wordt gedaan naar aanleiding van door Provinciale Staten gewenste wijzigingen. Dat betekent dat Provinciale Staten nog aan zet komt.

De heer De Harder vervolgt zijn betoog. Als op enig moment daadwerkelijk projectbesluiten in beeld komen, los van de rol die Provinciale Staten daarbij hebben, dan staat het de heer Goldhoorn weer vrij om inspraak te doen, bezwaar te maken, in beroep te gaan en de volledige juridische procedure te doorlopen voor de specifieke locatie, waarvan dan duidelijk is in welke omvang daar windenergie opgewekt zal gaan worden. Oftewel, er is nog alle ruimte straks voor de bezwaarmakers om tegen het daadwerkelijke besluit, die daadwerkelijk rechtsgevolgen heeft, hun recht te gaan halen als zij denken dat te hebben. Dus daarmee is dit wat de ChristenUnie betreft een advies van de commissie Awb die gevolgd kan worden.

Mevrouw De Boer-Leijnsma bedankt namens de Partij van de Arbeid voor de genomen moeite voor het inspreken en het allemaal uitzoeken. Daar zit veel werk achter. De PvdA wil dit graag doen met draagvlak en betrokkenheid van de inwoners. Dus het is ook altijd goed dat inwoners gebruik maken van de mogelijkheden daartoe. De intentie van het bezwaar

is duidelijk inhoudelijk. Dit statenvoorstel gaat niet om het inhoudelijke bezwaar, maar of al dan niet het bezwaar juridisch gezien op een juiste manier is afgedaan. De intentie van Provinciale Staten is ook duidelijk. Dat is zeker niet om tegen het Klimaatakkoord in te gaan. In hoeverre het juridisch wel of niet klopt, is als niet-jurist heel erg moeilijk te beoordelen. De fractie kon het advies volgen, maar is er wel voorstander van nog een check te doen of het juridisch klopt. Het beeld is dat de provincie eraan hecht zaken juridisch correct te behandelen.

Mevrouw Hoek stelt zich namens 50PLUS op het standpunt dat, als er onduidelijkheid is over het wel of niet ontvankelijk zijn, ervan uit gegaan moet worden dat het ontvankelijk is. Dan kan de commissie de inhoud van het bezwaar beoordelen. Het geheel, al dan niet ontvankelijk, en de inhoudelijke beoordeling wordt dan voorgelegd aan het College en die neemt dan een voor beroep vatbare beslissing. Juridische procedures leveren slechts irritaties en onvrede op.

De voorzitter benadrukt dat het statenvoorstel het bezwaar behelst en vraagt de gedeputeerde hierop te reageren.

De heer Dercksen vraagt welke rol de gedeputeerde speelt in deze casus. Het is een advies van de adviescommissie aan Provinciale Staten. Het is een vreemd construct als de gedeputeerde daarover delibereert. De spreker vraagt dit uit te leggen.

De voorzitter antwoordt dat de commissie vragen heeft gesteld aan de gedeputeerde. De commissie heeft ervoor gekozen de discussie te verbreden naar politieke vragen over bijvoorbeeld wat de speelruimte van Provinciale Staten is. Deze vragen zijn ter beantwoording aan gedeputeerde.

De heer Dercksen vraagt of de conclusie klopt dat Gedeputeerde Staten nu aan zal geven wat de positie van Provinciale Staten is.

De voorzitter antwoordt dat in het statenvoorstel ter bespreking van de tussenbalans Gedeputeerde Staten een voorstel doet over het vervolg. Dat gaat ook over hoe er in de toekomst omgegaan wordt met besluiten in dit geheel. Het is goed als gedeputeerde dat nog een keer toelicht.

De heer Dercksen reageert dat Provinciale Staten hierover moet oordelen. De Partij van de Arbeid oarmde eerder min of meer de suggestie om daar onafhankelijk naar te laten kijken. De heer Dercksen pleit ervoor die vraag breder beantwoord te zien. Het pleidooi is twee rechtsgeleerden een oordeel te laten vellen over het voorliggende advies. De heer Dercksen is geen jurist, net als de gedeputeerde. Maar Provinciale Staten – en niet gedeputeerde – wordt wel gevraagd te oordelen over dit voorstel van de commissie Awb?

De griffier geeft aan dat tijdens de Provinciale Statenvergadering van 14 december 2022 zal blijken of Provinciale Staten het advies van de adviescommissie volgt, of dat het bezwaar wel ontvankelijk is of dat er iets anders moet gebeuren dan het niet-ontvankelijk verklaren. Het is mogelijk voorafgaand daaraan te inventariseren of er nog aanvullende informatiebehoefte is om dat besluit op 14 december goed te kunnen nemen. Dit is beperkte tijd, maar er zijn wel mogelijkheden om vragen in ontvangst te nemen en die uit te zetten en juridisch te laten beantwoorden. Ook is het voorstelbaar dat Provinciale Staten meer tijd nodig hebben en dat dat het besluit van Provinciale Staten op 14 december zou kunnen zijn. Dan is het mogelijk er meer tijd voor te nemen en eventueel nog anderen erbij te betrekken.

De heer Dercksen is hier voorstander van. De heer Dercksen stelt voor hier mensen naar te laten kijken die er verstand van hebben en dat Provinciale Staten zich hierover laat adviseren.

De griffier stelt voor op 14 december te besluiten of het bezwaar ontvankelijk is of niet. Als er meer informatie vooraf nodig is om dat besluit goed te kunnen nemen, dan zal geprobeerd worden dat zo goed mogelijk te regelen.

De heer Dercksen vraagt waarom het besluit op 14 december genomen moet worden en dit niet met een maand uitgesteld kan worden, als dat betekent dat Provinciale Staten goed geïnformeerd kan worden.

De griffier geeft aan dat dat op zich mogelijk is.

De heer De Harder is verbaasd over de discussie die nu plaatsvindt. Voor dit soort casuïstiek is namelijk een onafhankelijke commissie met mensen met verstand van zaken in het leven geroepen. Deze commissie geeft een heel duidelijk

advies. Nu wordt in deze commissie, de commissie M&M, met leden die geen jurist zijn, beoordeeld dat de commissie Awb niet goed in staat is om dit advies te schrijven. Wat de heer De Harder betreft wordt er of goed juridisch onderbouwd dat dit voorstel niet klopt of de commissie kan het voorstel gewoon behandelen en vaststellen.

Mevrouw De Boer-Leijnsma is benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde en verzoekt de voorzitter de gedeputeerde hierover het woord te geven.

Mevrouw Bikker sluit zich hierbij aan. Het CDA heeft inderdaad vragen gesteld aan gedeputeerde om daar zijn mening over te horen.

Aanvullend geeft mevrouw Bikker aan jurist te zijn. Maar een bezwaarschriftencommissie is ervoor om dit soort oordelen te geven en alles afwegende dan ofwel het niet-ontvankelijk te verklaren, ofwel het bezwaar te gaan behandelen. Ook daar wil mevrouw Bikker graag wat meer reflectie op. De spreker kan zich er ook iets bij voorstellen als er nog advies wordt ingewonnen bij een externe jurist.

De voorzitter hecht, naast de orde van deze vergadering, ook wel echt aan de orde in dit huis en vraagt de commissieleden kennis te nemen van de samenstelling van de commissie Awb. Dit zijn mensen met kennis van zaken. In de discussie wordt de mening van deze mensen in twijfel getrokken. De voorzitter kan zich voorstellen dat dit onaangenaam kan zijn voor deze mensen, die een onafhankelijk advies hebben gegeven.

Mevrouw Hoek geeft aan dat de adviescommissie Awb inderdaad een voorstel heeft gedaan, of een reactie heeft gegeven, maar dit hoeft niet per definitie juist te zijn. Aangezien er veel vragen leven, gaat 50PLUS mee in het voorstel van de griffier en het statenvoorstel of door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van 14 december of anders in januari; en de tijd te nemen om antwoorden te krijgen op de vragen, zodat Provinciale Staten goed beslagen ten ijs kunnen komen en een gezamenlijk besluit kunnen nemen.

De voorzitter geeft aan dat haar pleidooi vooral gericht was op de statuur en op de beleefdheid in de richting van de mensen die in een onafhankelijke commissie zitten. Voor verder te spreken over de procedure, geeft de voorzitter gedeputeerde de gelegenheid om op een aantal zaken te reageren.

Gedeputeerde Van Essen geeft een reflectie op hetgeen in de commissie naar voren is gekomen. Het klopt dat Provinciale Staten in september het besluit hebben genomen waar nu bezwaar tegen gemaakt wordt. Het is aan Provinciale Staten om een oordeel te vellen over het voorliggende statenvoorstel.

Het College neemt ook besluiten, waar ook weleens bezwaar tegen wordt gemaakt. De bezwaarschriftencommissie geeft ook dan advies en uiteindelijk op basis van dat advies neemt het College het besluit of een dergelijk bezwaar ontvankelijk verklaard wordt of niet. Als het bezwaar ontvankelijk wordt verklaard, wordt besloten of het besluit waar het bezwaar op gericht was al dan niet wordt herzien. Dat is de procedure.

Dit is inderdaad een bijzondere situatie, omdat het een besluit betreft wat Provinciale Staten heeft genomen. De eerste vraag aan Provinciale Staten is of Provinciale Staten dit bezwaar appellabel achten. Dat is een juridische vraag. Daarom is het goed dat er een onafhankelijke adviescommissie is met leden met expertise om een advies over te geven in hoeverre het bezwaar appellabel is.

De heer Hazeleger vraagt of het klopt dat het College het advies van de commissie Awb niet altijd overneemt.

Gedeputeerde Van Essen bevestigt dit. Het is een advies; het is uiteindelijk geen besluit. Dat geldt zowel voor het College als voor Provinciale Staten.

De eerste vraag is of het besluit van Provinciale Staten voor hoger beroep vatbaar – appellabel – is: is het een besluit met rechtsgevolg? De interpretatie van gedeputeerde is als volgt. In de verordening is beschreven hoe de provincie omgaat met bezwaren en hoe deze worden afgehandeld. Maar uiteindelijk is natuurlijk de wet daar de basis voor. Daarin is gedefinieerd welke besluiten van Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten open staan voor bezwaar. Dat ligt vast in de wet. Het is logisch dat de adviescommissie kijkt of een besluit volgens de wet appellabel is. De commissie Awb concludeert nu dat dit besluit niet appellabel is, omdat het geen rechtsgevolg heeft.

De gedeputeerde hecht er zeer aan, net zoals onder andere de heer Breur in de commissie aangaf, dat mensen bezwaar kunnen maken tegen besluiten. De gedeputeerde is van mening dat het bijzonder belangrijk is dat, als er besluiten zijn met rechtsgevolg die invloed hebben op mensen en hun leefomgeving, zij er bezwaar tegen kunnen maken, dat ze hun zienswijze daarop in kunnen dienen, et cetera.

Voorligt nu het besluit van Provinciale Staten over de tussenbalans: mocht er op 1 december 2022 nog te weinig liggen, mocht de provincie dan een traject ingaan van een PlanMER? Dan is de eerste stap een Nota Reikwijdte Detailniveau. Die wordt ter visie gelegd. Daar kan iedereen zienswijzen op indienen. Mocht er dan ooit een projectbesluit of een provinciaal inpassingsplan volgen, dan zitten daar heel veel stappen in met zienswijzen, maar ook met bezwaarmogelijkheden. Als het gaat om een inpassingsplan of een projectbesluit, dan zijn dat besluiten met rechtsgevolg waar bezwaar tegen ingediend kan worden. Dus in die zin kan de gedeputeerde volgen dat de adviescommissie heeft geconcludeerd dat het besluit zonder rechtsgevolg, wat Provinciale Staten heeft genomen op 21 september 2022, niet open staat voor bezwaar. Maar het is uiteindelijk aan Provinciale Staten daarover te oordelen. Aanvullend geeft gedeputeerde aan dat, mocht Provinciale Staten het bezwaar niet-ontvankelijk verklaren, de bezwaarmakers dat aanhangig kunnen maken bij de rechter. De rechter kan vervolgens anders oordelen.

Mevrouw Van Ulzen interrumpeert op de vraag of er sprake is van rechtsgevolg. Het feit dat er eenzijdig in dit besluit wordt afgeweken van het Klimaatakkoord, hetgeen de heer Goldhoorn zelf ook aangeeft – er wordt namelijk een andere spelregel neergelegd over hoeveel wind er moet worden opgewekt – betekent wel degelijk een groot rechtsgevolg. Hieruit vloeien namelijk veel acties. Mevrouw Van Ulzen pleit er daarom voor die vraag inhoudelijk te laten bekijken of dit klopt. Ter geruststelling voor mevrouw Bikker: ook mevrouw Van Ulzen is jurist, maar helaas zegt dit niks.

De heer De Harder geeft aan dat in hoeverre er aan het Klimaatakkoord wordt voldaan in het bezwaar van de heer Goldhoorn staat. Daar blijkt uit dat de provincie voldoet aan de voorwaarden om in te grijpen: de situatie dat de RES-regio overstijgende infrastructuur problemen oplevert; de situatie dat een overheid in de regio niet meer wil deelnemen; de situatie dat een RES niet tot uitvoer komt, zoals blijkt uit de tussenbalans. De conclusie is dat de provincie voldoet aan de voorwaarden om in te grijpen. Daarom snapt de heer De Harder de inhoudelijke discussie ook niet.

Gedeputeerde Van Essen geeft aan dat gedeputeerde ook allerlei inhoudelijke reflecties kan geven op het bezwaar, maar dit is nog niet wat nu voorligt. Wel ligt voor of Provinciale Staten van mening is dat het bezwaar ontvankelijk is of niet. De adviescommissie heeft Provinciale Staten daar een advies over gegeven. Mocht Provinciale Staten dat advies volgen, kunnen de bezwaarmakers nog steeds bij de rechter terecht. Misschien nog wel belangrijker: iedere vervolgstap met rechtsgevolg over opwek waar dan ook onder wat voor voorwaarden staat open voor bezwaar, er zullen zienswijzetracten op plaatsvinden. Dus er zijn nog volop mogelijkheden voor iedereen om daar invloed op uit te oefenen. Het is wellicht goed om dit mee te wegen in de besluitvorming, geeft de gedeputeerde aan. In het genomen besluit wordt niets gezegd over locaties. Er wordt alleen gezegd: als er onvoldoende is, start dan een traject met een PlanMER om via een projectbesluit daar de voorbereiding op te treffen. Het projectbesluit dan wel het inpassingsplantraject zelf heeft volop mogelijkheden voor inspraak, voor bezwaar, et cetera.

Mevrouw Bikker geeft aan voorbeelden te kennen van uitspraken waarbij, als Gedeputeerde Staten een bezwaar niet-ontvankelijk verklaart, dat men dan ook ontvankelijk is bij de rechter, maar mevrouw Bikker kent geen uitspraken waarbij een bezwaar ook ontvankelijk is bij de rechter als Provinciale Staten niet-ontvankelijk heeft verklaard. Dus dit is echt een heel bijzondere situatie, waarbij inderdaad juristen ook nog niet precies weten hoe dit in elkaar steekt.

Mevrouw Van Ulzen vindt het fijn dat mevrouw Bikker dit stelt. Los van het inhoudelijke oordeel hecht mevrouw Van Ulzen er belang aan een goede scheiding van fictie en feiten te maken en dat er derhalve meer informatie nodig is om wegen niet af te sluiten. De griffier kan in deze Provinciale Staten goed ondersteunen. Het voorstel is te kijken wat er geregeld kan worden.

De griffier geeft aan dat de commissie geen beslissingsbevoegdheid heeft, maar het Presidium adviseert over dit statenvoorstel. Het statenvoorstel is geagendeerd voor de Provinciale Statenvergadering van 14 december. Als de meerderheid van de commissie M&M vindt dat er bijvoorbeeld meer tijd nodig is om dit besluit te

nemen kan de commissie het Presidium adviseren het statenvoorstel door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van februari. Het Presidium, die over de agenda van de Staten gaat, zal dat advies meewegen. Vervolgens besluit Provinciale Staten bij de agendavaststelling van de Staten over het besluit van het Presidium.

De voorzitter inventariseert welk de adviezen van de commissie aan het Presidium.

Mevrouw De Boer-Leijzen geeft namens de PvdA aan er voorstander van te zijn het statenvoorstel te behandelen, omdat de PvdA eraan hecht de kwaliteit van de commissie Awb niet in twijfel te trekken.

De heer Karataş adviseert het statenvoorstel in december te behandelen. In aansluiting op de woorden van de PvdA geeft GroenLinks aan dat de commissie Awb ook een orgaan is die in de wet wordt genoemd. Om daar allerlei andere zaken omheen te bedenken, daar heeft de heer Karataş moeite mee.

De heer Hazeleger geeft aan dat de besluitvorming over het al dan niet ontvankelijk zijn van het bezwaar bij Provinciale Staten ligt. Als Provinciale Staten van mening is dat het ontvankelijk is, dan moet Provinciale Staten tegen stemmen of een amendement indienen. Anders moet Provinciale Staten voor dit statenvoorstel stemmen. De heer Hazeleger heeft voldoende informatie en stelt voor het statenvoorstel in stemming te brengen.

Mevrouw Van Ulzen hecht eraan dit eerst beter uit te zoeken. Een periode van twee weken is daar mogelijk niet toereikend voor. Mocht dit wel lukken, is dat fijn. Mevrouw Van Ulzen wil ervoor waken richtingen af te snijden door nu te snel hiermee om te gaan. Wellicht komt daar ook nog uit voort dat daarna het RVO moet worden aangepast. Maar dat is dan een tweede punt. Aanvullend geeft mevrouw Van Ulzen aan te snappen dat de commissie Awb met respect benaderd moet worden, maar ook heeft de spreker geleerd om ook zelf kritisch te denken. Daarvoor is de commissie M&M ook. Mevrouw Bikker geeft aan dat het statenvoorstel behandeld kan worden. Tegelijkertijd constateert mevrouw Bikker dat er nog veel vragen leven. Het voorstel aan de griffier is te kijken of de vragen beantwoord kunnen worden. Mevrouw Bikker hecht er belang aan dat er voorafgaand aan de Provinciale Statenvergadering helderheid verschaft wordt op de vraagstukken die nu blijven liggen en om goed te begrijpen wat hier nu speelt. Dit zijn ook deels juridische vragen, die wellicht wel beantwoord kunnen worden.

De voorzitter zegt dit toe. De commissie wordt in de gelegenheid gesteld aanvullende vragen te stellen. Deze vragen zullen op korte termijn worden beantwoord.

De heer Dercksen vraagt wie deze vragen zal beantwoorden.

De griffier zal de vragen in eerste instantie bij de juristen van de provincie neerleggen en afhankelijk van de vragen zal er extern juridisch advies worden ingewonnen. Daarvoor is het noodzakelijk eerst de vragen helder te krijgen.

De heer Dercksen sluit zich aan bij de woorden van de VVD. Aanhakend op de woorden van de PvdA geeft de heer Dercksen aan dat wanneer het advies van de commissie Awb niet wordt overgenomen de kwaliteit van de commissie niet in twijfel wordt getrokken. Ook Gedeputeerde Staten heeft mogelijkheden om advies van de adviescommissie terzijde te leggen. De spreker is van mening dat als Provinciale Staten nog eens goed naar het vraagstuk wil kijken, dit geen diskwalificatie van de adviescommissie is, maar dit een teken is dat Provinciale Staten haar rol serieus neemt. Als dit binnen twee weken mogelijk is, graag, maar mogelijk is deze periode wat te kort. Als de vragen niet beantwoord worden, kan Provinciale Staten zelf rechtsgeleerden in de arm nemen. Dan kan de situatie ontstaan dat er twijfels komen bij de adviescommissie als er een advies komt wat haaks staat op wat er nu ligt. De spreker pleit ervoor daar prudent mee om te gaan.

De heer Breur geeft namens SP/Socialisten Utrecht dat het statenvoorstel geagendeerd kan worden voor de eerstvolgende Statenvergadering. Echter, als er fracties zijn die menen meer tijd nodig te hebben, gunt de spreker die fracties die tijd. Wat de spreker betreft staat de kwaliteit of kundigheid van de commissie Awb niet ter discussie. De heer Breur neemt hun advies zeer serieus. Tegelijkertijd neemt de spreker ook de bezwaarmakers zeer serieus. Het is aan Provinciale Staten om beide factoren mee te wegen in de besluitvorming.

De heer De Harder geeft aan dat het statenvoorstel ter besluitvorming kan worden voorgelegd. Het betreft een inhoudelijk juridische vraag, wat ook door een gespecialiseerde juridische commissie geadviseerd.

De heer De Weerd geeft aan dat het statenvoorstel ter besluitvorming kan worden voorgelegd.

De heer Essabiri geeft aan dat het statenvoorstel ter besluitvorming kan worden voorgelegd. DENK heeft voldoende informatie om een stemadvies uit te brengen.

De heer Overkleef ziet geen enkele reden om besluitvorming uit te stellen.

Mevrouw Hoek stelt voor de behandeling uit te stellen naar de Statenvergadering van januari. 50PLUS sluit zich aan bij het pleidooi van onder andere de VVD en ervoor te zorgen voldoende informatie te hebben om goede besluitvorming te laten plaatsvinden.

De voorzitter concludeert dat de meerderheid van de fracties er voorstander van is het statenvoorstel ter besluitvorming voor te leggen tijdens de Provinciale Statenvergadering van 14 december 2022. Het verzoek is de vragen zo snel mogelijk bij de griffie in te dienen.

Mevrouw Van Ulzen is van mening dat de vragen duidelijk zijn gesteld. De griffier kan deze doorzetten.

De voorzitter deelt deze mening, maar wil niet uitsluiten dat er naar aanleiding van dit debat nog aanvullende vragen worden geformuleerd. Deze aanvullende vragen kunnen worden neergelegd bij de griffie.

De voorzitter constateert dat het agendapunt voldoende is besproken en dankt de insprekers voor hun inbreng.

11. [Statenvoorstel Verordening kwaliteit uitvoering en handhaving omgevingsrecht provincie Utrecht 2023 \(PS2022MM99\)](#)

De voorzitter heet de commissaris van de Koning welkom voor dit agendapunt. De commissaris heeft aangegeven het statenvoorstel niet verder toe te lichten.

Eerste termijn commissie

Mevrouw Hoek geeft aan dat het een technische aanpassing betreft. Echter, er wordt gevraagd de verordening vast te stellen ter vervanging van de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht. Provincie Utrecht 2017 en de verordening van kracht te laten worden zodra de Omgevingswet in werking treedt. De Omgevingswet is echter al diverse keren uitgesteld. Nu is de verwachte ingangsdatum 1 juli 2023, maar dat is allerm minst zeker dat die gehaald wordt. Intussen hebben is er dus geen verordening. 50PLUS vraagt hoe dit opgelost zal worden. Moet de huidige verordening niet van kracht blijven tot de ingangsdatum van de Omgevingswet?

De heer Van Schie voert het woord namens mevrouw Van Gilse. De inbreng sluit naadloos aan bij die van 50PLUS. Dus de vraag is of de huidige verordening niet ook nog aangepast moet worden, teneinde te kunnen waarborgen dat de leefomgeving en handhaving kan plaatsvinden tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De heer Westerlaken sluit zich aan bij de eerdere sprekers. Kan er analoog aan de ingestelde Interim Omgevingsverordening ook een interim-regeling getroffen worden voor deze kwestie?

De commissaris van de Koning reageert op de inbreng vanuit de commissie in eerste termijn. De huidige regeling blijft van kracht totdat de nieuwe verordening in werking treedt. Er is een Interim Omgevingsverordening die dat juridisch afdekt.

De heer Van Schie vraagt of de huidige verordening nog voldoende actueel en adequaat is om ook de handhaving te doen op het niveau wat wenselijk is voor adequate vergunningverlening, toezicht en handhaving en de veilige leefomgeving in de provincie. Dat is uiteindelijk het doel van deze vordering. Is daar een actualisatie van de huidige verordening nodig?

De commissaris van de Koning antwoordt dat dit niet nodig is, omdat de nieuwe verordening materieel hetzelfde probeert te beschermen als de nog geldende verordening totdat die wordt ingetrokken op het moment dat de nieuwe verordening ingaat. Dus het kwaliteitsniveau blijft hetzelfde en dus ook de criteria waarop gehandhaafd kan worden en de eisen die

worden gesteld aan de interne organisatie. Het gaat hier met name over de beoordeling. Die blijven geldig en zullen dus warm overgaan met de nieuwe verordening.

De voorzitter constateert dat het agendapunt voldoende is besproken. Het Presidium wordt geadviseerd het statenvoorstel te agenderen als hamerstuk voor de Provinciale Statenvergadering van 14 december 2022.

12. Statenvoorstel Randstedelijke Rekenkamer Fietsbeleid (PS2022MM114)

De voorzitter heet mevrouw Hoenderbos van de Randstedelijke Rekenkamer en de heer Lelieveld van Studio Bereikbaar van harte welkom.

Eerste termijn commissie

De heer Oude Wesselink dankt namens GroenLinks de Randstedelijke Rekenkamer voor dit gedegen onderzoek. Dit geeft inzicht in hoe de provincie Utrecht functioneert op het gebied van fietsbeleid. Met name het vergelijkende onderzoek tussen de verschillende provincies vindt GroenLinks zeer interessant. GroenLinks heeft geen aanvullende vragen en zal het statenvoorstel steunen.

De heer Van Schie sluit zich aan bij de complimenten van GroenLinks. Het is mooi dat de Randstedelijke Rekenkamer gedegen onderzoek doet. In het onderzoek wordt gerefereerd aan het beleid om in 2023 vijftig procent van de verplaatsingen onder de vijftien kilometer met de fiets te laten plaatsvinden.

Schorsing van 15.57 uur tot 16.03 uur.

De heer Van Schie vervolgt zijn betoog. De vraag is of het beleidsvoornemen om alle verplaatsingen onder de vijftien kilometer per fiets te laten plaatsvinden nog een realistische ambitie is op dit moment.

Mevrouw Bikker geeft namens het CDA aan te hebben kennisgenomen van het rapport en de aanbevelingen. Het CDA is daar blij mee. Het fietsbeleid en de doelstellingen worden door Provinciale Staten vastgesteld, maar het is goed dat daar onderzoek naar gedaan is. De aanbevelingen zijn goed te volgen. Het CDA kan zich erin vinden.

De heer Overkleef dankt voor het onderzoek. D66 is blij met de uitkomsten daarvan: dat het fietsbeleid grotendeels op schema ligt; dat Gedeputeerde Staten al heeft aangegeven de aanbevelingen integraal over te nemen voor zover deze al geen plek hadden gekregen in het beleid. Recentelijk was de Demkabrug in het nieuws als een van de obstakels in het realiseren van de doorfietsroute van Dom tot Dam. Kan de gedeputeerde enig idee geven van oplossingsrichtingen waarnaar wordt gekeken om dat obstakel op te lossen?

De heer Mulder geeft namens de PvdA aan blij te zijn met dit rapport en complimenteert de Randstedelijke Rekenkamer. Er zit eigenlijk ook een compliment in naar de eigen organisatie. De aanbevelingen worden overgenomen. De PvdA ondersteunt dit van harte.

Er heeft onlangs een gezamenlijk overleg plaatsgevonden met de provincie Gelderland over een aantal doorfietsroutes. Daarin kwam onder andere naar voren dat er wat verschil is in regelgeving over wie er van die doorfietsroutes gebruik mag maken. Gelderland werkt met onderborden voor speed pedelecs. Er zijn ook allerlei andere vormen van elektrisch vervoer. Routes voor brommers worden al wel via de bestaande borden aangegeven, maar ook dan zou het jammer zijn als de regelgeving in de verschillende provincies afwijkend is. Hier wordt in het rapport niet over gesproken. Is de Rekenkamer dit wel tegengekomen in het onderzoek, maar is het niet in de rapportage terechtgekomen? Ziet gedeputeerde mogelijkheden om in overleg met andere provincies tot een soort gemeenschappelijke regelgeving op dit punt te komen?

De heer Wolting geeft namens de ChristenUnie aan het met plezier te hebben gelezen. De ChristenUnie ziet dit als een compliment en een dikke voldoende voor het team wat hiermee bezig is, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

De heer Dercksen dankt namens BVNL voor het rapport. In het rapport staat dat de haalbaarheid van de doelen zich lastig laat inschatten. Gaat het daar niet juist om? Worden niet alle doelen gemonitord? De vraag aan mevrouw Hoenderbos is te hierop te reflecteren. Heeft de Randstedelijke Rekenkamer gekeken naar de ontwikkeling van het aantal gereden kilometers en al het fietsbeleid wat al decennialang gevoerd wordt? Daar is niet alleen de provincie Utrecht,

maar tal van andere provincies mee bezig. Uit de data blijkt – de coronajaren zijn hierin niet meegenomen – dat het aandeel fiets, ondanks al het stimuleringsbeleid, niet toeneemt. Is daarnaar gekeken en beoordeeld?

De heer De Weerd dankt namens Partij voor de Dieren voor dit onderzoek. De fractie kan zich vinden in de aanbevelingen en zijn blij dat Gedeputeerde Staten voornemens is deze over te nemen. Waarschijnlijk zal Partij voor de Dieren instemmen met dit statenvoorstel.

De heer Breur dankt namens SP/Socialisten Utrecht voor dit onderzoek. De fractie kan zich vinden in de aanbevelingen. Het statenvoorstel mag een hamerstuk zijn.

De heer Donker geeft namens de SGP aan kennis te hebben genomen van het rapport. Het bevat veel informatie. De provincie Utrecht doet het ten opzichte van andere provincies nog niet zo slecht. De SGP had graag als aanbeveling gezien dat de beschikbaar gelden worden besteed aan veiligheid. Op pagina 18 van het rapport wordt heel nadrukkelijk gemeld dat er veel verkeersslachtoffers zijn met fietsen. In reactie op de heer Dercksen geeft de spreker aan dat er als gevolg van corona – lockdowns – veel meer wordt gefietst. In vervolg hierop noemt de spreker de problematiek rondom het parkeren van fietsen bij bijvoorbeeld bushaltes. Het is al gauw een chaos. Aan de ene kant is het goed dat mensen de fiets nemen om daarna gebruik te maken van het openbaar vervoer, maar de oplossingen – zoals er ook een aantal in het rapport staan genoemd – mogen wat de SP betreft wat meer nadruk krijgen.

Mevrouw Hoek spreekt namens 50PLUS haar waardering uit voor het onderzoek. De Randstedelijke Rekenkamer voert altijd gedegen onderzoek uit. De spreker mist in het rapport de provinciegrensoverschrijdende fietsroutes. In dit kader noemt de spreker de N201 die de provincie Utrecht en de provincie Noord-Holland met elkaar verbindt. Juist in die buitengebieden zijn niet overal middelbare scholen. Dat betekent dat kinderen die daar wonen soms in een andere provincie naar de middelbare school gaan en dus gebruik maken van deze provinciegrensoverschrijdende fietsroutes. Deze routes vindt 50PLUS minstens zo belangrijk als de recreatieve routes. De spreker vraagt om in overleg met de buurprovincies aanpassingen in het kader van veiligheid – bijvoorbeeld verlichting langs water – te bespreken.

De heer Essabiri geeft namens DENK aan kennisgenomen te hebben van de aanvullingen. Deze zijn prima. Het is goed te lezen de eerste aanbeveling ingaat op het maatschappelijk belang van fietsen en dat de provincie een soort voorlichtingsfunctie moet vervullen. De spreker vraagt nadrukkelijk dat dit qua doelgroepen ook heel breed moet worden aangenomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ouderen met een migratieachtergrond en dergelijke. Concreet noemt de spreker dat iedereen in Overvecht fietst.

Mevrouw Hoenderbos is bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer. De spreker gaat in op de vragen vanuit de commissie aan haar adres.

De vraag van de VVD of het percentage onder de vijftien kilometer realistisch is, is een politieke vraag voor gedeputeerde.

In reactie op de vraag van BVNL geeft de spreker aan dat er geen onderzoek is gedaan naar het aantal gereden kilometers. Vooral het beleid is onderzocht en niet zo diepgaand de uitwerking ervan.

In reactie op 50PLUS geeft de spreker aan dat er onderzoek is gedaan naar de obstakels binnen de vier randstadprovincies. Mevrouw Hoek noemde een voorbeeld waar het ging over de grensovergang met Gelderland. Dit is niet onderzocht. Maar het is wel in het onderzoek duidelijk geworden dat, juist wanneer het bevoegd gezag verandert, dat het dan lastig is. Dat gaat dus niet alleen om provincies, maar ook om natuurmonumenten of andere belanghebbenden, waarom er opeens een obstakel is waardoor een doorfietsroute niet gerealiseerd kan worden of niet zoals gepland gerealiseerd kan worden.

De heer Lelieveld geeft aanvullend aan dat de constatering van de heer Mulder klopt: er is niet naar die specifieke route en die regelgeving met Gelderland in dit onderzoek gekeken. Wel is het de spreker bekend dat er vanuit de bredere activiteiten wel aandacht voor is.

BVNL haalde de haalbaarheid aan dat dit zich lastig laat inschatten. In het onderzoek is geconstateerd dat het heel sterk afhangt ook van andere beleidsterreinen en eigenlijk het bredere mobiliteitsbeleid ook.

De heer Van Schie vraagt naar aanleiding van de aanbeveling om het beleid inzichtelijk te maken, ook door haalbare en meetbare doelen te stellen, hoe het zit met de causaliteit van het beleid en de doelen. De heer Lelieveld gaf aan dat andere beleidsterrein ook van sterke invloed zijn: conjunctuur, corona, het weer. Dus in hoeverre is er een relatie tussen de causaliteit van het beleid en het effect daarvan?

Mevrouw Hoenderbos verwachtte deze vraag. Er was sterke twijfel over het al dan niet opnemen van de doeltreffendheid van het fietsbeleid. In die breedte is het daarom ook niet onderzocht en is er alleen gekeken naar hoe het nu staat met de (door)fietsroutes. Juist die causaliteit is heel lastig aan te tonen. In het verleden ging het nog een-op-een vaak om het probleem van de filebestrijding: minder autogebruik versus meer fietsgebruik. Maar nu is het in beleidsstukken nog verder verbreed naar gezondheid, maatschappelijk nut, ruimtegebruik – want een fiets neemt minder ruimte in dan een auto. En dan wordt het nog ingewikkelder om op dat niveau causale verbanden te trekken. Gedwongen door de capaciteit moest dit onderzoek beperkt worden. en

De heer Dercksen refereert aan de data van het aandeel fiets vanaf 1985 waaruit blijkt dat het aantal kilometers wel toeneemt, maar het totale aantal kilometers – omdat er ook veel meer mensen zijn – neemt evenredig toe. Dus het aandeel fiets wordt niet groter. Dus welke invloed heeft provinciale beleid om mensen meer te laten fietsen? Het komt niet terug in de getallen, maar dit is voor de spreker de meest wezenlijke vraag.

De heer Van Schie vraagt of de formulering, zoals de heer Dercksen zojuist deed, misschien een aantrekkelijke onderzoeksvraag kan zijn voor de shortlist van de Randstedelijke Rekenkamer.

Mevrouw Hoenderbos geeft aan dat dit zeer welkom is.

Gedeputeerde Strijk reageert op de inbreng vanuit de commissie in eerste termijn. Gedeputeerde deelt de mening dat het rapport prettig leesbaar is. Het is ook heel leuk om die benchmark met andere provincies te zien en inderdaad toch ook de mooie resultaten van de provincie Utrecht lezend wat er is gerealiseerd.

In reactie op de inbreng van de VVD refereert gedeputeerde aan de P&C-cyclus, waar indicatoren als het percentage verplaatsingen onder de vijftien kilometer worden meegenomen. Deze lopen in 2020 weer terug ten opzichte van 2019 en de start van het coronatijd. Er wordt nog gekeken hoe zich dat in 2021-2022 weer verder ontwikkelt. Maar de ambitie zit nog wel onder de 50%. Gedeputeerde denkt dat de discussie over de ambitieniveau en de realisatie in de praktijk goede informatie is op het moment dat het mobiliteitsbeleid de komende tijd verder wordt vastgesteld en ook de doelen voor de periode 202-2029. Ambitieuze doelen moeten ook realistisch zijn in het licht van dat wat daadwerkelijk wordt gerealiseerd. In 2019 zat de realisatie toch bijna op 42% en was de trend echt naar boven. Maar dit is in ieder geval gedaald in de afgelopen jaren. Dus dit is zeker iets om te blijven monitoren en ook te kijken of de ambitie al dan niet iets neerwaarts moet worden bijgesteld. Gedeputeerde Staten zou het toch goed vinden, dat in de provincie Utrecht, een provincie die goed befietbaar is, is kleinere reisafstanden ook echt met de fiets worden gedaan. Wellicht kunnen bij de bespreking van het bereikbaarheidsprogramma voor 2024 deze doelen worden besproken.

D66 refereerde mogelijk aan het recente werkbezoek van de staatssecretaris aan de Demkabrug. Tijdens dit werkbezoek is de de staatssecretaris ook geweest op de doorfietsroutes dat vanuit de provincie rijksobstakels worden genoemd: snelwegen, spoorwegen, rivieren, kanalen. De provincie heeft van het Rijk gevraagd in het kader van de provinciale ambitie mee te denken over die obstakels. Het Rijk heeft daar middelen ook voor beschikbaar gesteld. Bij het BO-MIRT is de Dam tot Dom-route ook genoemd. Het plan is om begin 2023 met elkaar daar een intentieovereenkomst over te tekenen. Daar zit dan ook een verdere planning bij hoe partijen dit verder willen vormgeven en waar ook de financiële kant dan een doorkijk moet krijgen. Dus deze route heeft zeker de aandacht, nog los van de andere potentiële fietsbruggen of bruggen die daarop een investering nodig hebben.

In reactie op de PvdA geeft gedeputeerde aan dat het, zover hem bekend, openbare fietspaden zijn, ook de doorfietsroutes, en daar gelden gewoon de wettelijke regels. De PvdA is uitgenodigd voorbeelden te geven waar dit toch net anders is. Dan kan daar verdere afstemming over plaatsvinden.

De heer Mulder memoreert dat in het overleg met de provincie Gelderland het verschil tussen Utrecht en Gelderland duidelijk naar voren kwam. In de ene provincie werden speed pedelecs daadwerkelijk verboden en in een andere provincie wordt het met een onderbord geregeld op welke stukken dat wel kan en op welke stukken dat niet kan. Het toelaten

van brommers is ook niet overal hetzelfde. Dit wordt wel geregeld via de bestaande borden natuurlijk, maar is toch een beetje raar als op de provinciegrens de situatie verandert terwijl het een doorgaande routes betreft. Dit zijn concreet wat voorbeelden waar in interprovinciaal of landelijk overleg met het Rijk gekeken kan worden of het mogelijk is tot uniforme regelgeving te komen, ook voor nieuwe elektrische vervoersmiddelen die in de toekomst ook hun toegang moeten vinden tot het wegennet.

Gedeputeerde Strijk zal naar aanleiding van dit rekenkameronderzoek dit punt meenemen. Gedeputeerde neemt hier notie van. Gedeputeerde zit nog onvoldoende in de materie en kan alleen aangegeven dat hier wettelijke regels voor zijn.

De heer Donker heeft voorsnog geen reactie gehoord van gedeputeerde op de aanbeveling ten aanzien van de parkeervoorzieningen en de veiligheid voor de fietsers.

Gedeputeerde Strijk zal hier schriftelijk op terugkomen. Bij een project, zoals bij de N205, worden de fietsvoorzieningen gelijk goed meegenomen, maar meer integraal kan gedeputeerde hier nu niks over zeggen en zal daar schriftelijk op terugkomen.

Mevrouw Hoek heeft voorsnog niet het antwoord gehoord op haar vraag inzake het doortrekken van fietsroutes die provinciegrensoverschrijdend zijn op het gebied van kwaliteit en veiligheid.

Gedeputeerde Strijk geeft aan dat er altijd overleg plaatsvindt met de buurgemeenten in andere provincies, omdat dat gewoon de logica heeft op het moment dat gestart wordt met een project.

De heer Van Schie overweegt een motie om de effectiviteit van het fietsbeleid op de wensenlijst van de Randstedelijke Rekenkamer te plaatsen; of is dit met de bespreking van dit agendapunt nu voldoende is afgedaan?

Mevrouw Hoenderbos antwoordt dat een motie wel krachtiger is, maar dan nog blijft het een afweging in het geheel. Het onderzoeksprogramma van de Randstedelijke Rekenkamer tot aan de verkiezingen is echt helemaal vol. Dus het is aan de nieuwe Staten dan om daar de Randstedelijke Rekenkamer in te adviseren. De Randstedelijke Rekenkamer heeft op 24 november de laatste programmaraadbijeenkomst gehad. Daarin is afgesproken om zo gauw mogelijk als de nieuwe Staten benoemd zijn alvast nieuwe programmaraadsleden te benoemen, zodat zij snel een advies kunnen uitbrengen over het programma. Er is al een eerste programmaraadsvergadering op 1 juni 2023 in potlood in de agenda gezet. Het zou mooi zijn als op die datum al echt een inhoudelijk gesprek met de nieuwe programmaraad gevoerd kan worden. Dan is het afhankelijk van wat Provinciale Staten inbrengt, wat er op de shortlist staat en met welke kracht.

De heer Van Schie geeft aan dat het statenvoorstel als hamerstuk kan worden geagendeerd en het verzoek voor het programma in de agenda staat.

De voorzitter constateert dat het agendapunt voldoende is besproken. Het Presidium wordt geadviseerd het statenvoorstel te agenderen als hamerstuk voor de Provinciale Statenvergadering van 14 december 2022.

13. [Statenvoorstel Programma Toekomst N201, studiefase 3 \(PS2022MM106\)](#)

Eerste termijn commissie

De heer Oude Wesselink memoreert dat de provincie duidelijke beleidsdoelen heeft ten aanzien van fiets. In 2028 zijn alle belangrijke werklocaties, middelbare scholen en knooppunten veilig, comfortabel en snel bereikbaar per fiets. Denkt gedeputeerde dat de provincie met dit maatregelenpakket deze doelen worden gehaald?

De maatregelen die worden genoemd vallen bijna onder de noemer regulier onderhoud. GroenLinks spreekt haar teleurstelling uit dat maatregelen als bijvoorbeeld een fietstunnel zijn vervallen. GroenLinks begrijpt dat het aantal fietsers laag is, maar dat blijft zo, als er niet wordt geïnvesteerd. Dan zouden fietstunnels alleen in het stedelijk gebied rendabel zijn. De Fietsersbond zei het tijdens de commissievergadering van 23 november heel sprekend: als 69 procent van de ritten onder de 7,5 kilometer is en als er consensus is dat op die afstand de fiets prevaleert boven andere moderniteiten, moeten er dan niet een veel groter deel worden geïnvesteerd in de fiets?

Ook de vraag van GroenLinks over de impact op de weidevogels is niet voldoende beantwoord. Graag krijgt de fractie concretere toezeggingen over hoe en wanneer wordt bezien hoe deze impact gemitigeerd of gecompenseerd wordt. GroenLinks heeft voorkeur voor met name dat laatste.

Toch is GroenLinks in algemene zin wel blij met het statenvoorstel, omdat hiermee hopelijk een einde komt aan decennialang studies naar de N201. GroenLinks is blij dat Gedeputeerde Staten met dit kosteneffectief pakket heeft kunnen komen, waarbij toch knooppunten zoals de bocht bij Mijdrecht, de toe- en afrit bij Vinkeveen en de aansluiting bij de A2 worden aangepakt.

De spreker is geraakt door het pleidooi van diverse sprekers de N201 overall als zestig kilometer per uur in te richten. Dat gaat echter buiten het richtinggevend besluit wat eerder is genomen. GroenLinks zal het statenvoorstel steunen, maar wel overweegt de fractie een motie voor een fietstunnel, bijvoorbeeld bij de Veenweg. Dit is toch de drukste fiets-oversteek. GroenLinks hoort graag hoe andere fracties daarin staan.

De heer Van Schie is namens de VVD blij dat er nu een goed voorstel ligt ten aanzien van de doorstroming, leefbaarheid en veiligheid op de N201. De VVD heeft hier lang om gevraagd en is blij dat het nu ook komt. Met name het standpunt over de bocht bij Mijdrecht juicht de VVD van harte toe.

Ten aanzien van de Waverveenseweg vraagt de VVD hoe de intensiteit en de veiligheid op die plek zich tot elkaar verhouden. Dus qua nut en noodzaak. Welke kosten zouden eventueel gemoeid kunnen zijn met een eventueel beoogde fietstunnel?

De heer Oude Wesselink benadrukt dat hij in zijn betoog de Veenweg noemde en niet de Waverveenseweg.

De heer Hazeleger heeft de perceptie dat in de huidige plannen de Veenweg een heel erg rustig kruispuntje wordt door die strekking. De vraag is of het handig is om daar een fietstunnel aan te brengen. In dat geval is de SGP genegen om het meer met de heer Van Schie eens te zijn.

De heer Oude Wesselink wacht het antwoord van Gedeputeerde Staten af over wat het drukste punt is. De spreker heeft inderdaad ook wisselende verhalen gehoord. In een eerdere spreektekst van hem stond inderdaad ook de Waverveenseweg.

De heer Dercksen heeft een vraag aan de heer Van Schie. De VVD bejubelde de doorstroming. Toen in 2019 dit voorstel werd besproken, was het duidelijk dat deze denkrichting, die nu is uitgewerkt, helemaal geen effect heeft op de doorstroming. De vraag is waar in dit voorstel staat dat het de doorstroming bevordert?

De heer Van Schie ziet dat een aantal knelpunten wordt opgelost. Natuurlijk geeft de spreker de heer Dercksen gelijk dat ook de VVD graag een nog een intensiever pakket had gezien op deze route en daar ook voor hebben gestemd in 2019. De fractie van de heer Dercksen deed toen een voorstel om twee miljard euro te investeren in een tweebaansweg door het hele gebied. Daar heeft de VVD toen niet voor gekozen. De VVD vindt het de afgelopen drie jaar teleurstellend dat niet het statenvoorstel van 2019 uiteindelijk recht is gedaan. Maar dit statenvoorstel komt wel genoeg in de buurt om blij te zijn met in elk geval deze aanpassingen, want er gaat in elk geval iets gebeuren; en niks doen is geen optie. De VVD omarmt dus dit voorstel en hoopt op meer in de toekomst.

Mevrouw Bikker geeft namens het CDA aan blij te zijn dat er nu een einde komt aan een jarenlang onderzoek naar onder andere de bocht bij Mijdrecht en de verbetering van de doorstroming van de N201, maar ook dat er elementen van veiligheid in zitten. Het gaat ook om fietsverkeer. Het CDA zal dit voorstel steunen. Het CDA vraagt wel aandacht voor, zoals ook alle sprekers op 23 november aangaven, de oversteek van onder andere middelbare scholieren, maar ook basisschoolleerlingen, over de N201 en vraagt een concrete maatregel hierop te formuleren.

De heer Hazeleger memoreert dat er inmiddels drie fases zijn geweest, het traject is bijna afgerond, maar nu heeft het CDA een algemene oproep voor maatregelen. Betekent dat dat het CDA met een amendement duidelijk zal maken welke maatregelen er moeten komen en waar die moeten komen? De perceptie is dat er in het pakket genoeg aanleiding is om te zien waar dat dan eventueel zou moeten.

Mevrouw Bikker antwoordt dat het concreet om een fietstunnel gaat, waarvan het CDA van mening is dat die heel goed zou zijn. Over de locatie geeft de spreker aan het antwoord van gedeputeerde af te wachten over waar het drukte punt zou kunnen zijn. Het CDA kijkt nu met name naar de Waverveenseweg.

Mevrouw Bikker vervolgt haar inbreng. Ten tweede noemt mevrouw Bikker dat een deel van de parallelweg veel te smal zou zijn en dat deze verbreed moet worden. Dit staat ook in het stuk. Is het zo dat er dan voldoende ruimte is voor al het verkeer op de parallelweg en alle fietsers die daar ook gebruik van maken. Of moet er nog worden nagedacht over een extra maatregel voor die fietsers, zodat daar die infrastructuur veiliger wordt?

Het CDA is tot slot van mening dat de veiligheid op de N201 niet ten koste mag gaan van de doorstroming.

De heer Overkleef voert het woord namens de heer Kamp. De spreker dankt de insprekers, ambtenaren en gedeputeerden voor de zorgvuldige voorbereiding van het voorliggende statenvoorstel. Het heeft lang geduurd, maar D66 hoopt nu eindelijk de stap naar de voorbereidende fase te kunnen zetten. D66 heeft nog drie aandachtspunten:

- D66 is positief over het strekken van de bocht bij Mijdrecht. De kosten zijn nu ook beduidend lager. Ook verkeerstechnisch is dit een betere oplossing. D66 begreep uit de inspraak dat er nog bespreekpunten met de omwonenden liggen, zoals mensen die moeten omrijden en de boer waarvan een stuk van de weg over zijn land loopt. D66 hoopt dat het tot een bestuurlijke oplossing komt en niet tot een juridische. Welke mogelijkheden ziet de gedeputeerde om hier samen met de betrokkenen goed uit te komen?
- Er is tijdens de inspraak veelvuldig gesproken over de fietsveiligheid en de fietsinfrastructuur. D66 heeft begrepen dat een van de fietstunnels bij Mijdrecht minder relevant is geworden. En daarnaast is ook de fietstunnel bij Waverveen uit de plannen verdwenen. Wat rechtvaardigt nu volgens Gedeputeerde Staten dat deze fietstunnel niet meer nodig is?
- Vrij veel insprekers hebben gesproken over het verlagen van de snelheid op het gehele traject van tachtig naar zestig kilometer per uur. Onlangs is in de Staten het Netwerkperspectief Provinciale Wegen 2040 besproken. Ziet Gedeputeerde Staten, gezien het voorliggende voorstel en de inspraak, aanleiding om alsnog op verschillende plaatsen op de N201 de snelheid naar zestig kilometer per uur te reduceren?

De heer Mulder complimenteert de organisatie en de adviseurs met het voorstel. De PvdA ondersteunt dat voorstel met een paar kanttekeningen. Er is heel hard gewerkt op alle deeltrajecten en ook specifiek op het gebied van de bocht bij Mijdrecht. Het is fijn dat er nu ook zo'n breed draagvlak voor aanwezig is, zoals ook te horen was bij de inspraak. Goed dat dat draagvlak gezocht is en ook gevonden is. De volgende punten wil de PvdA specifiek onder de aandacht brengen.

- Is het mogelijk of misschien zelfs wel noodzakelijk vanuit veiligheidsoverwegingen om het verlengen van de invoegstroken bij de passages Vinkeveen naar voren te halen? Dit staat nu gepland voor 2029. Gelet op de huidige verkeerssituatie lijkt dat mogelijk aan de erg late kant.
- De PvdA is benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde op de door meerdere partijen gevraagde extra ruimte voor de fietser. De PvdA wil graag in de vorm van een amendement of motie meedenken over de verdere vormgeving van met name de fietstunnel bij Waverveen.
- De spreker denkt dat het vanzelfsprekend is dat onder de geluidswerende maatregelen niet alleen geluidswerend asfalt wordt bedoeld, maar dat het ook gaat over geluidsschermen. De spreker vraagt gedeputeerde dit te bevestigen.
- Het agrarisch verkeer gaat gebruik maken van de oude busbaan. Is deze busbaan – deze is 3,5 meter breed – breed genoeg voor het agrarisch verkeer en eventuele conflicten die dan gaan ontstaan ook met de fietsers die van diezelfde route gebruik moeten gaan maken.
- Het lijkt de PvdA verstandig dat de slimme verkeerslichten in Loenersloot ook voor lokaal gebruik slim worden ingeregeld en dat het niet alleen maar gericht is op een optimale doorstroming.

De heer Wolting memoreert de lange discussie die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden. De heer Wolting heeft de volgende vragen c.q. opmerkingen:

- De spreker complimenteert met dat de gordiaanse knoop eindelijk eens is losgetrokken en er weer een paar stappen gezet kunnen worden. Maar het gaat om heel veel geld.
- Qua doorstroming wordt de N201 wat de ChristenUnie betreft nooit het alternatief voor de route van Utrecht naar Schiphol. Dit moet echt voorkomen worden.

- De ChristenUnie vindt het prima als er gekeken wordt naar de fietstunnel, maar het beeld is dat er al veel fietstunnels op het wensenlijstje staan en dat daar ook budgetten voor zijn. Dan is het de vraag op welk prioriteitenlijstje deze fietstunnel gaat komen ten opzichte van de andere fietstunnels in de provincie. Het heeft in ieder geval niet de voorkeur deze fietstunnel aan te leggen ten koste van het budget van andere fietstunnels. De vraag aan gedeputeerde is hierop te reflecteren.

De heer Dercksen stelt dat dit voorstel geen oplossingen bevat voor het bestaande probleem. Een goed punt is het strekken van de bocht bij Mijdrecht. Het probleem is dat de N201 vol is. Terugkijkend naar het statenvoorstel uit 2019, blijkt dat deze keuze niet of nauwelijks wat gaat betekenen voor de doorstroming. Daar is het ooit wel om te doen geweest. Is het mogelijk dat de doorstroming wordt gekwantificeerd, dat inzichtelijk wordt gemaakt hoeveel deze plannen op gaan leveren voor de automobilisten die dagelijks vast staan op deze weg?

Enkele commissieleden gaven aan dat het goed is dat er een einde is gekomen aan de discussie. De heer Dercksen is van mening dat de discussie niet eindigt, omdat de problemen met verkeerscongestie blijven bestaan. In dat licht bezien kijkt de spreker naar de heer Van Schie; hij stelde dat er nog 300.000-400.000 man bij kunnen in de provincie Utrecht. Hoe verhoudt zich dat tot de doorstroming van deze weg als deze niet verder wordt verbreed?

De heer Oude Wesselink memoreert dat eerder in deze commissie is besproken dat het eigenlijk helemaal niet gaat om doorstroming, maar om bereikbaarheid; en dat dat een veel betere indicator is voor mobiliteit. De verschillende modaliteiten naast elkaar leggend, zou de stelling kunnen zijn dat op dit moment de auto juist de beste bereikbaarheid heeft in dat gebied. Dus dat iemand veel verder komt binnen dezelfde reistijd in vergelijking met het openbaar vervoer en de fiets. Is dat niet voldoende? Zou het niet juist goed zijn in te zetten op andere modaliteiten om de bereikbaarheid op die manier te verbeteren?

De heer Dercksen vindt het een openbaring dat GroenLinks eindelijk erkent dat de auto eigenlijk niet vervangbaar is door allerlei andere soorten van vervoer. Dat zal ook niet snel gebeuren: de automobilisten richting Schiphol, Amsterdam, voor hun werk, staan daar dagelijks in de file. Deze mensen zullen geen gebruik maken van de fiets, hoe lang die file ook is, want met de fiets zijn die locaties ook niet bereikbaar. GroenLinks geeft aan bereikbaarheid belangrijk te vinden, BVNL vindt doorstroming heel belangrijk, want die mensen zorgen voor een belangrijk deel ook voor het economische verkeer, om geld te verdienen en dat vervolgens voor een belangrijk deel weer af te dragen aan de staat.

In vervolg op zijn betoog vraagt de spreker gedeputeerde te reflecteren op het volgende. Het probleem van de verkeerscongestie op de N201 wordt hiermee niet opgelost. Misschien kan gedeputeerde daar voor de langere termijn nog wat over zeggen.

De heer De Weerd geeft namens de Partij voor de Dieren aan verheugd te zijn, na een jaar extra de tijd om tot een kleiner kosteneffectief maatregelenpakket te komen, dat de focus bij dit onderzoek is verschoven van doorstroming naar leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid. De voorgestelde maatregelen zullen helaas niet voor iedereen positief uitpakken. In het licht van de verschoven focus snapt de fractie een aantal beslissingen die nu genomen worden niet helemaal.

Zo is de Partij voor de Dieren van mening dat, net als veel van de insprekers op 23 november, het beter zou zijn om de maximumsnelheid op het hele traject te verlagen naar zestig kilometer per uur. Dit komt zowel de veiligheid als het milieu ten goede, doordat verkeer minder vaak van snelheid hoeft te veranderen. Een betere afstelling van verkeerslichten, ook een wens van diverse omwonenden, kan eveneens het milieu en de veiligheid ten goede komen en bovendien frustratie bij weggebruikers voorkomen.

Tot slot op het punt van veiligheid is het van belang korte in- en uitvoegstroken op de A2 eerder te verlengen, zodat verkeer met een minder groot snelheidsverschil kan ritsen.

Verder pleit de Partij voor de Dieren ervoor om overeenkomstig de wens van omwonenden de geluidswerende maatregelen zo snel als mogelijk te realiseren om hinder te beperken.

Een fietstunnel of fietsbrug ter hoogte van het Waverveense pad bij Mijdrecht zou volgens het stuk geen kosteneffectieve optie zijn.

De heer Breur heeft uit de inspraak begrepen dat de verkeerslichten niet beter ingeregeld kunnen worden dan dat ze al zijn. De spreker vraagt of Partij voor de Dieren overweegt met een motie of amendement te komen om dit punt toch te maken.

De heer De Weerd zou ten aanzien van een motie of amendement dit moeten bespreken in de fractie. Het is voorstelbaar dat Partij voor de Dieren daar eventueel wel steun aan zouden kunnen verlenen. Voor zover de spreker het had begrepen, was het een wens van veel omwonenden om de installaties om het verkeer te regelen beter geoptimaliseerd kunnen worden. Dat gaf de indruk dat er dus nog wel degelijk verbetermogelijkheden zijn.

De heer Breur ziet de verbetervoorstellen van Partij voor de Dieren met open armen tegemoet.

De heer Dercksen hoort het pleidooi van Partij voor de Dieren voor een snelheidsverlaging. Dat is al eerder bedacht en besproken. Zo heeft Noord-Holland een keer gevraagd wat de voordelen zijn als de snelheid op een provinciale weg van honderd naar tachtig kilometer per uur wordt verlaagd. Daarvan heeft het RIVM gezegd dat de voordelen verwaarloosbaar zijn. En een verdere snelheidsverlaging van tachtig naar zeventig of zestig kilometer per uur heeft zelfs helemaal geen effect op de uitstoot. Is dit bekend bij Partij voor de Dieren?

De heer De Weerd denkt dat dat ook van de context afhangt. De provincie Utrecht is niet de provincie Noord-Holland. Waar de heer Dercksen wel gelijk in heeft – deze informatie is tijdens een informatiesessie gedeeld – is dat volgens de modellen inderdaad een snelheidsverlaging misschien niet de gewenste effecten zou hebben. Maar het gaat een beetje tegen het gevoel in. Het voorstel is nu dat er op bepaalde wegvakken tachtig gereden mag worden en op sommige wegvakken zestig. Het resultaat is dat verkeer gaat optrekken en afremmen. De heer De Weerd is van mening dat dat juist onveilige situaties oplevert. Ook is algemeen bekend dat een auto meer verbruikt tijdens het optrekken en afremmen. Gevoel versus ratio speelt hier wel mee.

De heer Dercksen concludeert dat dus de snelheid op de provinciale wegen moeten worden aangepast aan het gevoel van de Partij voor de Dieren. BVNL volgt de lijn dat als het nodig is voor de verkeersveiligheid, dan moet het. Dit heeft de fractie ook een aantal keren gesteund hier in dit huis. Maar als het niet hoeft voor de verkeersveiligheid, dan is optrekken en afremmen niet veilig. Dus dat moet dan niet worden gedaan. En dan is het milieu geen argument, zegt het RIVM. De spreker zou daar in dit geval toch graag naar luisteren.

De heer De Weerd vervolgt zijn betoog. Het is fijn dat er ook aandacht is voor fiets- en ov-maatregelen, al had dit nog wel meer mogen zijn. Hoe aantrekkelijker deze modaliteiten zijn voor reizigers, des te eerder zal een deel van hen de auto laten staan. Dit komt weer ten goede aan de doorstroming.

Een fietstunnel of brug ter hoogte van het Waverveense pad bij Mijdrecht zou volgens het stuk geen kosteneffectieve optie zijn. Hoewel het doel van deze verlengde studiefase weliswaar was om tot een kleiner maatregelenpakket te komen, blijkt toch duidelijk dat een fietstunnel op die betreffende locatie wel een wens is van veel omwonenden. Niet alleen om een langere reistijd te voorkomen, maar vooral ook vanwege de veiligheid. De spreker vraagt GS hierop te reflecteren.

In de beantwoording op technische vragen van GroenLinks heeft Gedeputeerde Staten aangegeven dat een eventuele fietstunnel in dat gebied door een waterleidinggebied zou komen te liggen, maar een brug is niet onderzocht vanwege de te hoge verwachte kosten ten opzichte van het aantal fietsers. Maar trekt een aantrekkelijke fietsverbinding niet ook meer fietsers aan?

Tot slot, in het eindrapport van Witteveen+Bos staat op pagina 64-65 dat er op verschillende plekken mogelijk verstoring van kwetsbare diersoorten en natuur kan optreden. Zo vindt er bij Vinkeveen en Loenersloot mogelijk aantasting van NNN-gebied plaats en bij onder andere Mijdrecht en Vinkeveen aantasting van weidevogelkerngebieden. Partij voor de Dieren ziet dat zitten. Aangezien de effecten en eventuele alternatieven van deze maatregelen op de lokale flora en fauna nog niet duidelijk zijn, wil Partij voor de Dieren Gedeputeerde Staten vragen of dit alsnog in kaart gebracht kan worden, voordat de plannen worden doorgezet naar de volgende fase.

De heer Breur stelt vast dat dit een dossier is dat leeft, gezien ook de indrukwekkende hoeveelheid insprekers tijdens de commissievergadering van 23 november. De heer Breur kort zijn inbreng in, omdat veel al is gezegd. De spreker kijkt uit naar de voorstellen over de fietstunnel, het beperken van de snelheid en het beter inregelen van het stoplicht. De spreker denkt daar graag in mee.

De heer Hazeleger stelt vast dat dit voorstel een ernstig versoberde versie is van de aanpak waar ooit mee is begonnen. Een van de dingen die geschrapt zijn, zijn de fietstunnels. Daar zit ook de grootste kanttekening vanuit de SGP. Aan de criteria, waaraan verschillende wegvakken op zijn getoetst, valt op dat daar bijzondere dingen gebeuren. Er zit op het oog een dubbeling in, er wordt gekeken naar ongevallen en daarnaast wordt er ook gekeken naar het provinciale Netwerkperspectief Wegen, waarbij de verwachting zou zijn dat er ook bij het Netwerkperspectief Wegen al naar die ongelukken is gekeken. De verwachting zou zijn dat, ook op basis van wat in de toelichting op de analyse staat, dit kruispunt hoog scoort op het aanpaklijstje van de provincie. Eerder tijdens deze commissievergadering werd al gepleit om goed te kijken wat hoog scoort op het lijstje van fiets en wat hoog scoort op het lijstje in het Netwerkperspectief. Kijkend naar deze studie, is de vraag in hoeverre deze lijstjes kloppen. Wordt er op basis van deze studie mogelijk soms een andere afweging gemaakt dan wat de provinciale lijstjes aangeven?

De tweede kanttekening betreft de strekking van de bocht bij Mijdrecht. Het is mooi dat er een oplossing lijkt gevonden te zijn die draagvlak heeft bij in ieder geval de gemeente en bij de ondernemers. Wel heeft de spreker het gevoel dat dit deel van het voorstel het minst is doordacht. Als voorbeeld noemt de spreker het kruispunt bij de Veenweg. Daar komt eigenlijk een paar meter verderop een nieuw kruispunt voor. Maar het kruispunt bij de Veenweg blijft bestaan. Zijn er geen mogelijkheden om dat kruispunt bij de Veenweg weg te halen en dat verkeer om te leiden naar dat nieuwe kruispunt? De spreker is van mening dat dit in potentie een groot issue kan worden. Zo zijn er nog andere vragen. Hoe wordt zo meteen dat tankstation bereikbaar? Hoe gaat het met de bereikbaarheid van de bewoners bij het Waverveense pad en de Poeldijk? Hoe gaat het met het landbouwverkeer? Deze kanttekeningen vragen om een verdere verdieping om dat allemaal goed te krijgen. Tot slot, Vinkeveen verdient nog een verdiepingsslag, maar dat onderwerp komt na deze nog wel een keer terug.

De heer Hoek complimenteert met het participatieproces. De provincie is er al een aantal jaren mee bezig. Er zijn verschillende infosessies geweest in Mijdrecht, Vinkeveen, Loenersloot, et cetera. Daardoor is er toch uiteindelijk wel iets uitgekomen waar bijna iedereen zich wel in kan vinden.

50PLUS sluit zich aan bij de woorden van Partij voor de Dieren.

50PLUS mist nog één ding: het aquaduct bij Vreeland. In het zomerseizoen staat er soms wel een kilometer file, omdat de brug in Vreeland open is. Het stroomt dan niet door. Die brug staat soms wel tien minuten open. De brug op afstand bediend. Dus het is ook niet zo dat een brugwachter de brug even dicht kan doen, zodat het verkeer weer kan doorstromen. Dat wil 50PLUS voor de toekomst meegeven.

De heer Essabiri haalt aan dat het College met dit statenvoorstel, naast de aanpassingen rondom de N201, ook de kans grijpt om het openbaar vervoer in de buurt toegankelijker en aangenamer te maken. Het voorstel spreekt voornamelijk over de looproutes naar de bushaltes. Echter, de vraag is wat het college precies onder toegankelijkheid verstaat. Als dit enkel betekent dat de looproutes mooier en korter worden gemaakt, dan hanteert het College een te smalle definitie van toegankelijkheid. Immers, de site van de Rijksoverheid spreekt over het feit dat het openbaar vervoer toegankelijk voor iedereen moet zijn. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de bushaltes worden voorzien van digitale schermen met reisinformatie voor mensen met doofheid en palen die reisinformatie en dergelijke omroepen voor blinde mensen. Of denk aan een gelijkvloerse instap tussen de halte en de bus voor mensen met een rolstoel. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van wat er onder toegankelijkheid wordt verstaan. DENK vraagt het College of zij hier ook op deze manier naar hebben gekeken en of gedeputeerde van plan is om het leven van mensen met een beperking ook op deze manier te vergemakkelijken. Als dit niet het geval is, verzoekt DENK de gedeputeerde toe te zeggen dat hij zal toezien op de realisatie van zulke voorzieningen voor mensen met een beperking.

Gedeputeerde Strijk krijgt de gelegenheid te reageren op de inbreng vanuit de commissie in eerste termijn.

Gedeputeerde memoreert de inspraak tijdens de commissievergadering van 23 november. Het beeld is dat er een zorgvuldige participatie heeft plaatsgevonden met de veertien insprekers die een breed palet aan input, argumenten en optimalisatievragen hebben gegeven.

Het is goed om te zien dat ten opzichte van de voorkeursvariant die eerder voorlag, die echt als hoofdzaak doorstroming had, de Staten met de nieuwe opdracht drie doelstellingen heeft meegegeven. Het gaat over de leefbaarheid, de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid. Deze drieluit, waar soms spanning op zit, dat dat moet in evenwicht met elkaar worden gebracht. Aanvullend gaf de Staten nog een opdracht: het moet kosteneffectief zijn. Dat betekent dat de omvang van het investeringsbedrag of de jaarlijkse last in een reële verhouding staat tot de maatschappelijke baten. Maar niet alleen op die plek, maar ook in de afweging: wanneer dit geld elders in de provincie zou worden geïnvesteerd, of er daar dan meer maatschappelijk nut zou worden gerealiseerd. Gedeputeerde vindt deze afweging wel steeds relevant. In dit kader noemt gedeputeerde het voorbeeld van een fietstunnel. De kosten daarvan zijn circa tien, twaalf miljoen euro. In de afweging wordt niet alleen de paar honderd fietsers die daarvan gebruikmaken, meegenomen – vindt het College het dit waard – maar er wordt ook gekeken of er een andere plek in de provincie is waar het College liever die twaalf miljoen zou willen investeren. Het pleidooi is dat de Staten in de besluitvorming ook die afweging maken. Het was wel de opdracht die de Staten aan het College meegaf: maak het kosteneffectief en weeg dus ook af wat er met hetzelfde investeringsbedrag op andere plekken in de provincie kan worden gedaan. Dat heeft geleid tot het voorstel wat voorligt. Is het dan te betreuren dat er drie fietstunnels uit zijn die er in dit eerdere plan wel zaten toen alles op de doorstroming was gericht? Dat kan. Maar het is ook fors goedkoper geworden daardoor fors en de MKBA is nu positief, waar die bij het vorige voorstel negatief was. Dat zijn dus wel allemaal belangrijke afwegingen die voor het College reden zijn om het voorstel hier nu zo neer te leggen.

Gedeputeerde heeft zijn ambtenaren gevraagd als het over de Waverveense weg gaat, dit technisch toe te lichten met beeldmateriaal. Dit betreft de bocht bij Mijdrecht en een eventuele fietstunnel. Dit zal op een later moment tijdens de vergadering gebeuren.

Richting GroenLinks geeft gedeputeerde aan dat het belangrijk is om te weten dat, los van de investeringen die het College doet in ov, fiets, er ook plekken zijn in de provincie waar met een auto wordt gereden. Dit is een belangrijke gebiedsontsluitingsweg waar dagelijks tussen de 20.000 en 30.000 auto's rijden. Het is goed te realiseren dat die weg voor heel veel mensen die belangrijke functie heeft om zich optimaal te kunnen verplaatsen tussen kernen of naar hun werk. Dat laat onverlet dat er ook andere investeringen in de provincie worden gedaan.

Er is een beperkt deel van de grond nodig voor de weidevogels. Uit studies blijkt dat daar relatief weinig weidevogels zijn. De gedachte is dat te kunnen compenseren door de gebieden ook aan te sluiten op andere stukken en dat met bijvoorbeeld het Agrarisch Collectief opgelost kan worden. Hoewel het een klein stuk grond is, heeft het echt ook de aandacht om dit de komende tijd bij de uitwerking goed mee te nemen.

De fietstunnels zijn vanuit het kostenperspectief uit de plannen gehaald. Wel wilde het College werken verkeersveiligheid. Dus belangrijk in dit plan is dat de verkeersveiligheid wordt gevonden door op elke kruising waar langzaam verkeer kruist met autoverkeer er een plateauverhoging plaatsvindt, de snelheid wordt teruggebracht naar zestig kilometer per uur en daarmee ook de verkeersoversteken in de optiek van de provincie veilig te doen zijn. Het is niet zo dat er is ingeleverd op de verkeersveiligheid. Er worden dus ook andere maatregelen genomen. Er worden meer maatregelen voor de fiets voorgesteld, zoals de verbreding van het fietspad of het aanbrengen van barrières tussen de weg en de fietsvoorziening. Er zijn meerdere zaken die in het voorstel terugkomen.

De parallelweg, de oude busbaan, wordt bij de uitvoering van dit plan verbreed. Het is bekend dat daar dan landbouwverkeer, fietsers en auto's zullen rijden. Er zijn eisen ten aanzien van de breedte van de weg geformuleerd.

D66 vraagt aandacht voor het vervolgproces. Op het moment dat dit statenvoorstel wordt aangenomen, zal de provincie met tal van partijen in gesprek gaan over de precieze inrichting van de geluidsvoorzieningen, grondaankopen, mogelijk compensatie van. De provincie zal dat op een zorgvuldige manier doen.

D66 pleit voor verlaging van de maximumsnelheid op diverse plekken. Het College stelt dat op een aantal plekken voor, maar ook op een aantal nadrukkelijk niet. De vraag is wat er achter die wens zit. Misschien is dat vanwege het geluid.

Het College hanteert de lijn geen zestig kilometer per uur te introduceren waar dat niet handhaafbaar is, waar de weginrichting uitnodigt om daar tachtig kilometer per uur te rijden. Deze discussie is ook gevoerd bij het netwerkperspectief. Dat betekent ook, als de inrichting van de weg wordt aangepast, worden de kosten fors hoger. Dan zal de MKBA ook anders uitpakken. Er zijn dan hogere lasten, er zijn minder winsturen, omdat de reistijden minder omlaag gaan, de dienstregelingen van de bussen worden anders. Ook zal zo'n wijziging van de snelheid kunnen leiden tot onveilige verkeerssituaties, omdat mensen gewend waren ergens sneller te mogen rijden. Het bredere gevoel is dat dit dus niet werkt. De vraag erachter zou te maken kunnen hebben met geluidshinder. Bij een aantal insprekers is dat de zorg. Geluid wordt niet per se veroorzaakt door de snelheid. De voorkeur is dit te compenseren met geluid beperkende maatregelen. Dat kan met geluidsarm asfalt, een geluidswal of een WHISwall. Daar wordt in het vervolg goed naar gekeken hoe dit vormgegeven kan worden.

Waar het mogelijk is zal de verlenging van de in- en uitvoegstroken bij Vinkeveen worden versneld. Gedeputeerde wil wel een realistische verwachting neerleggen. De gronden die hiervoor verworven moeten worden, liggen in NNN-gebied. Hier zitten ingewikkelder processen aan vast dan alleen een stukje extra asfalt neerleggen. Dat zit ook in de complexiteit van de functies die daar nu zijn. Het beeld is dat het daarom langer duurt.

Meerdere partijen, ook tijdens de inspraak, hebben aangegeven dat de slimme verkeersregeling bij Loenersloot niet optimaal is afgesteld. Gedeputeerde heeft begrepen dat, op het moment dat deze optimalisaties worden doorgevoerd en er twee opstelstroken komen bij die kruisingen, de afhandeling op de kruising van het doorgaand verkeer zal toenemen. Er zijn immers meer stroken om de afhandeling te doen. Dus de ruimte op de kruising neemt toe. Daardoor kunnen in de verkeersrechten ook de zijtakken weer worden geoptimaliseerd en kunnen de verkeerslichten optimaler worden ingeregeld. Feit blijft dat de doorgaande route de N201 is. Daar heeft een automobilist sneller voorrang dan wanneer iemand vanaf de zijtak de N201 op wil. Maar het beeld is dat na dit pakket ook de mensen uit Loenersloot een meer optimale benadering hebben dan nu het geval is.

In reactie op de ChristenUnie geeft gedeputeerde aan dat een fietstunnel onderwerp is het politieke gesprek in de Staten, maar dat het College dit niet voorstelt. Het verwachte aantal reizigers, fietsers, legitimeert niet deze grote investering. Als de Staten ervoor zouden kiezen wel die investering te doen, is het beter dat bedrag op een andere plek in de provincie te investeren. Dan is er een groter maatschappelijk nut. De worsteling van gedeputeerde is wel dat er met de aanleg van de weg wel achttien huishoudens worden afgesloten van Mijdrecht, of in ieder geval ervoor zorgen dat mensen verder moeten fietsen. Op het moment dat vanwege een maatschappelijke reden een investering wordt gedaan, die collectief wordt gewenst, maar die wel grote gevolgen heeft voor individuen, dan kan er een andere weging worden gemaakt dan alleen maar de zuivere afweging om te kijken naar de opbrengsten van de investering op een andere plek. Het heeft GS echter niet gebracht tot het voorstel om hier een fietstunnel voor te stellen. Het College is van mening dat de aantallen dat niet legitimeren in het kosteneffectief zijn. Maar gedeputeerde heeft heel goed de drie insprekers begrepen die ingingen op de consequenties van deze beslissing voor die achttien gezinnen.

Een zin van een van de ambtenaren die gedeputeerde is bijgebleven: "het is een plan waarbij we de snelheid niet verhogen, maar de vertraging wel beperken". De heer Dercksen vroeg deze stelling aan te tonen. Op pagina veertien van het statenvoorstel staat de reistijdwinst die met dit plan wordt gerealiseerd. Dit zijn aanzienlijke percentages reistijdverlies. Daardoor zal ook niet de aanzuigende werking op die N201 ontstaan, die ertoe zou kunnen leiden dat dit de alternatieve route naar Schiphol wordt, zo blijkt uit de verkeersstudies. Er kan sneller worden gereden. Dus er zijn wel degelijk doorstromingsmaatregelen die bijdragen aan een snellere rijtijd.

De heer Dercksen geeft aan dat de capaciteit van de weg niet omhoog gaat. Doordat er maatregelen worden genomen, komt er volgens de modellen minder verkeer, waardoor er sneller gereden kan worden. Daarom even de verwarring over doorstroming versus capaciteit. Er staat ook een winstwaarschuwing bij: Gedeputeerde Staten schrijft dat op basis van expert judgement die afname kleiner zal zijn dan in de modellen tot uiting komt. Die mensen staan daar niet voor niets in de file: zij moeten ergens naartoe en zullen niet met de fiets reizen, schat de heer Dercksen in. Dus eigenlijk wordt de capaciteit teruggebracht, zodat de mensen die overblijven door kunnen rijden. Dat staat haaks op de lijn van BVNL, dat als mensen met de auto willen rijden, zij op fatsoenlijke manier moeten worden bediend en er gezorgd moet worden dat ze hun afstand een beetje snel kunnen overbruggen.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat bij de meeste kruisingen de recht doorgaande weg wordt verdubbeld. Dat leidt bij die kruisingen tot een meer optimale doorstroming. Dat is ook de grote winst in de reistijden. Het model laat ook zien dat er

als gevolg van de maatregelen niet heel veel meer verkeer wordt aangetrokken. Er zal geen doorgaande route richting Noord-Holland ontstaan. Dat wil het College ook niet. Dus dat is uiteindelijk de keuze waar de mix van leefbaarheid voor de omgeving en bereikbaarheid van de mensen die daar wonen en werken en de verkeersveiligheid in die verhouding met elkaar hier in evenwicht is gebracht.

Het college trekt substantieel geld uit voor de fiets en het openbaar vervoer. Het College vindt het heel belangrijk om in de model split in te zetten op die andere vervoersstromen. Maar het is ook gewoon zo dat er in de provincie nog met de auto wordt gereden en dat het als gebiedsontsluitingsweg ook belangrijk is. Daar wordt nu ook in geïnvesteerd. Dus dit is zowel een investering voor mensen die met de auto rijden en die minder voertuigverliesuren zullen hebben, als ook nog wel weer voor de inpassing in de omgeving daar en de verkeersveiligheid.

Ten aanzien van de toegankelijkheid bij bushaltes geeft gedeputeerde aan bushaltes te willen met goede fietsvoorzieningen, zodat het toegankelijker is om er met de fiets naartoe te gaan en de bus te pakken. Het heeft natuurlijk te maken met de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Dan gaat het over de hoogtes en de manier van instappen. Dit zijn de maatregelen die de provincie standaard neemt. Het is niet zo dat er standaard reizigersinformatiesystemen op alle plekken in de provincie zijn, die ook weer hardop teksten kunnen uitspreken. Op die details zal gedeputeerde technisch bij de Staten terugkomen.

De heer Essabiri heeft er begrip voor dat deze informatie niet paraat beschikbaar is. De spreker sloot zijn betoog ook af met het verzoek voor een eventuele toezegging, ingeval dat gedeputeerde constateert dat het niet de standaard is, of gedeputeerde bereid is hier wel aandacht aan te geven en aangezien er nu toch ontwikkeld gaat worden, om dit ook gelijk mee te nemen. Er is begrip voor dat het niet integraal meegenomen kan worden dat overal op een gegeven moment al die voorzieningen kunnen worden geplaatst. plaatsen, maar de vraag is of gedeputeerde bereid is dat te doen? DENK overweegt een motie op dit onderwerp.

Gedeputeerde Strijk zal deze vraag uitzetten, omdat de gedeputeerde op dit moment niet kan overzien wat de consequenties van deze toezegging zullen zijn. Wat zijn de kosten? Wat vraagt dat? Gedeputeerde vindt de vragen interessant. Op het moment dat de provincie ergens in investeert, dat de toegankelijkheid optimaal wordt gemaakt, is een mooi bestuurlijk uitgangspunt. Tegelijkertijd is het een worsteling in het kader van het kosteneffectief zijn van investeringen. Het geld is immers niet oneindig. Deze antwoorden zullen tijdens deze commissievergadering komen.

De heer Oude Wesselink heeft twee punten van orde:

- In de voorzittersmail stond dat gedeputeerde zou beginnen met de beantwoording van de insprekers. Dat heeft gedeputeerde niet gedaan, omdat hij daarvoor het woord niet heeft gekregen. Is de gedeputeerde inmiddels ingegaan op alle gestelde vragen?
- Er zijn nog vijf bespreekpunten geagendeerd. GS is bijna door de spreektijd heen en dat geldt ook voor diverse partijen. De spreker hoopt dat de voorzitter een voorstel doet.

Gedeputeerde Strijk heeft in reactie op de insprekers nog aanvullend twee toezeggingen:

- Gedeputeerde zal in het vervolgtraject in het gesprek met de hoteleigenaar de bewegwijzering naar zijn hotel meenemen.
- De tweede toezegging betreft Kasteel Loenersloot. Er is aandacht gevraagd voor de bereikbaarheid van de trekkers en de afhandeling van de trekkers vanaf het ensemble. Dat is in de huidige situatie al een probleem. Dat zou ook een probleem blijven in de tekening. In de verfijning en in de uitvoering zal worden gekeken naar oplossingen.

De overige vragen vanuit de insprekers heeft de gedeputeerde in zijn eerdere reactie al meegenomen.

De voorzitter stelt vast dat diverse fracties nog maar beperkt spreektijd hebben, maar er zijn nog wel een aantal onderwerpen geagendeerd. De vraag is of het mogelijk is de vergadertijd tot 18.30 uur te verlengen.

De heer Van Schie verwacht dat dit halfuur niet erg instrumenteel zal zijn. De vraag aan het College is in hoeverre het statenvoorstel Inpassing uitbreiding hoogspanningsstation Kortrijk-Breukelen tijdens deze commissie behandeld moet worden.

Gedeputeerde Van Essen is van mening dat het behulpzaam zou zijn het statenvoorstel Inpassing uitbreiding hoogspanningsstation Kortrijk-Breukelen tijdens deze commissievergadering te behandelen, ook vanwege de congestie op het elektriciteitsnet. De belangrijkste bijdrage die de provincie kan leveren om dat opgelost te krijgen, is snel te zijn in ruimtelijke procedures. Het is daarom verstandig dit statenvoorstel tijdens deze commissievergadering te behandelen.

Mevrouw Bikker vraagt of het mogelijk is in dat geval extra spreektijd te krijgen.

De voorzitter zal hiernaar kijken.

Gedeputeerde Strijk leidt de toelichting met beeldmateriaal in. De Waverveense weg werd vaak door insprekers voorgesteld als een plek waar fietsers de nieuwe gestrekte weg onderlangs zouden passeren. Daar zit een complexiteit bij. Een alternatief zit ergens anders. Het College stelt de fietstunnel niet voor, maar het is ter afweging aan de Staten.

Een van de medewerkers licht het beeldmateriaal toe. De fietstunnel waar meerdere (in)sprekers voor hebben gepleit is op de voorgestelde plek lastig inpasbaar. Dit is al uitgelegd in een van de statenvragen. De tunnel zou namelijk door een WRK-leiding aangelegd moeten worden. Dat is niet mogelijk. Een brug zou wel mogelijk zijn. Een andere optie is om aan een van de zijden van het nieuwe kruispunt Veenweg een tunnel aan te leggen. Daarmee worden iets meer mensen bediend. Dit heeft niet de voorkeur van het College.

Een van de vragen was of het niet te combineren is. Dat is niet mogelijk, omdat daarmee een WRK-leiding wordt gekruist. Daarnaast moet de hoofdstroom worden gecombineerd met dit kruispunt. Het verkeer uit het westen moet daar linksaf. Verkeer wat linksaf moet op een kruispunt vraagt altijd heel veel capaciteit. Dit gaat dus niet.

Er is op meerdere manieren naar de aanleg van de kruispunten gekeken. De reden dat het op deze manier is voorgesteld, is omdat door het kruispunt wat oostelijker te leggen er voldoende ruimte zit tussen het nieuwe kruispunt en het bestaande kruispunt met de Veenweg, zodat het verkeer op beide kruispunten niet met elkaar gaan interweniëren. Vandaar dat het iets uit elkaar ligt. Daarnaast, door het op deze manier aan te leggen, hoeft er van een aantal grondeigenaren geen grond geworven te worden. Dat maakt dat dit de meest optimale ligging is.

De heer Oude Wesselink vraagt wat de kosten zijn voor een brug bij de Waverveense weg.

Het antwoord is dat hier niet naar is gekeken, niet naar een tunnel en niet naar een brug. Een tunnel kost tien, twaalf miljoen euro en een brug zal niet per se anders. Dit zou nader moeten worden onderzocht.

De heer Hazeleger vraagt waarom het niet handig zou zijn het kruispunt te combineren.

Het antwoord is dat als de hoofdstroom linksaf moet slaan, heel veel andere richtingen worden geblokkeerd. Dat betekent dat er heel veel capaciteit op dat kruispunt nodig is i.c. dat de capaciteit op het kruispunt wordt beperkt. Dat is niet haalbaar voor de stroom verkeer die op dit moment op de N201 zit.

De heer Hazeleger bedoelde eigenlijk de situatie dat de Veenweg dicht gaat en het hele industrieterrein wordt ontsloten op het nieuwe kruispunt. Het lijkt onveilig en onhandig als twee kruispunten dichtbij elkaar liggen.

Het antwoord is dat de kruispunten bewust uit elkaar zijn gelegd. Deze situatie komt vaker voor. Het wordt simpeler als er één richting wordt afgesloten. Dat betekent dat dan één van de twee toegangen Mijdrecht in er niet meer is. Dat betekent nog meer omrijbewegingen.

Mevrouw Bikker begrijpt de uitleg en dat er afwegingen gemaakt moeten worden. Vanuit het standpunt gedacht van alle fietsers die wel die weg over moeten steken, wat is dan het meest gevaarlijke punt? Van de bewoners heeft mevrouw Bikker begrepen dat er flinke fietsstromen over het Waverveense pad die dan inderdaad deze kant op moeten en vice versa.

Het is de vraag of het grote fietsstromen zijn. Vanuit de provincie is de gedachte dat dit niet zo is. Kijkend naar de fietsstromen, dan zal op het moment dat er bij het nieuwe kruispunt Veenweg een ongelijkvloerse kruising wordt gemaakt,

meer fietsers worden meegenomen – namelijk ook die van de Poeldijk en Waverveen – dan in het verlengde van het Waverveense pad.

Gedeputeerde Strijk vat samen dat met dit beeldmateriaal de Staten de overwegingen scherp hebben gekregen om vervolgens een afweging te maken ten aanzien van de besluitvorming.

In reactie op de vraag van DENK inzake de haltes, geeft gedeputeerde aan dat alle haltes langs de routes volgens de toegankelijkheidsnormen die gelden, worden uitgerust. Dus gelijkvloers met rolstoelingang en de drukke haltes hebben reizigersinformatie die ook voor blinden te beluisteren is. De provincie heeft de middelen om dit te realiseren. Dus dat gaat ook gebeuren.

Tweede termijn commissie

De heer Mulder memoreert dat tijdens de presentatie op locatie een wethouder vertelde er ruimschoots met meerdere hectares het weidevogelgebied is gecompenseerd. Kan gedeputeerde deze informatie bevestigen? Dit zou de PvdA geruster stellen.

De heer Oude Wesselink vraagt of GS een motie, die oproept om te onderzoeken of het mogelijk is een fietstunnel bij de Veenweg te bouwen, positief zal adviseren. Het wijkt af van de opdracht die de Staten gedeputeerde hebben meegegeven. Vandaar dat dit alternatief niet in het voorstel is opgenomen. Maar bij nader inzien zou er middels een motie hiervan kunnen worden afgeweken.

De heer Van Schie vraagt of het mogelijk is globaal inzicht te krijgen in de kosten voor de aanleg van een brug of tunnel i.c. wat is de meest kosteneffectieve locatie in relatie tot de reizigersstroom. Hoe verhoudt een brug zich tot een tunnel? Is het mogelijk dit inzicht voor de Provinciale Statenvergadering van 14 december te geven?

Mevrouw Bikker sluit aan bij de vraag van GroenLinks.

Ten aanzien van de parallelweg / busbaan is aangegeven hoe breed deze zal worden. Het is goed in dit voorstadium al helder te hebben dat het landbouwverkeer heel veel ruimte inneemt – 6,20 meter. Als er nog fietsers naast komen, gaat het om een forse breedte van de weg. De vraag is hoe breed deze weg wordt en OR daar inderdaad goed rekening mee wordt gehouden, ook qua infrastructuur.

Mevrouw Hoek heeft de volgende vragen:

- Is de gedeputeerde inmiddels in gesprek met de familie Hettinga. De advocaat van de familie heeft op 23 november ingesproken.
- Hoe is het fietsverkeer vanuit Waverveen richting Mijdrecht voorzien bij de verlegging van de bocht? Wat gebeurt er nu met de bestaande verbindingen als deze door het nieuwe tracé worden doorsneden?

Gedeputeerde Strijk zal de vragen, naast beantwoording in de commissie, ook schriftelijk beantwoorden.

Ten aanzien van de weidevogels denkt de provincie dat het om een kleine strook gaat waar de provincie goed met het Agrarisch Collectief tot oplossingen kan komen.

De provinciale omgevingsmanager heeft veel met de familie Hettinga gesproken. Niet voor niks zit hier iemand namens hen om een inspraakreactie te geven. Dat betekent dat ze op de hoogte zijn. Er gaat ook een fase komen, als de Staten dit besluit nemen, dat de provincie opnieuw met partijen aan tafel gaat, maar is de positie anders. Dan worden bijvoorbeeld ook onderhandelingsgesprekken gevoerd. Daar wil gedeputeerde nog niet op vooruitlopen. In dit kader memoreert de opmerkingen in de commissie dat het participatieproces goed is geweest. Het aantal insprekers is daar een voorbeeld van.

Het klopt dat als de bocht bij Mijdrecht wordt gestrekt, dat het fietspad wat daar nu loopt, doorkruist wordt door die nieuwe weg. Dat betekent dat fietsers dan daar dus niet meer kunnen oversteken en moeten gaan omrijden. Er is over gesproken of daarom daar een bruggetje of een fietstunnel moet worden aangelegd. Die adviseert Gedeputeerde Staten op een andere plek. Het college stelt dit nu niet voor – het College heeft deze weging ook gemaakt – omdat het College dit niet

costeneffectief vindt gegeven de aantallen en dat ook de andere oplossingen verkeersveilig zijn en er met diezelfde hoeveelheid geld op een andere plek in de provincie ook dingen kunnen worden gerealiseerd, die misschien wel meer waard zijn. Dat is de politiek-bestuurlijke weging die de Staten hierin moeten maken. Gedeputeerde heeft daar ook bij gezegd: de provincie gaat hier een bocht strekken. Dat heeft effect op mensen. Gedeputeerde is daarom van mening dat er daarom af en toe ook mag worden afgeweken van alleen maar een rekenkundige exercitie ten aanzien van het aantal reizigers. Dit mogen Provinciale Staten ook in hun weging betrekken. De Staten hebben alle informatie gekregen om die weging zorgvuldig te doen en is het ook de kaderstellende rol van de Staten om wel of niet zo'n groot bedrag breder te wegen. Dit zal gedeputeerde ook met zijn collega's bespreken. Dit soort ordergrootte investeringen, tien, twaalf miljoen euro, is € 400.000 per jaar, dertig jaar lang.

Mevrouw Hoek adviseert ten aanzien van de verkeerslichten bij Loenersloot – datzelfde speelt in Vreeland – de tijd tussen de wisseling van kleur korter te laten duren. Mogelijk bevordert dit de doorstroming en weten mensen dat ze niet zo lang hoeven te wachten.

De voorzitter constateert dat het agendapunt voldoende is besproken. Het Presidium wordt geadviseerd het statenvoorstel ter besluitvorming te agenderen voor de Provinciale Statenvergadering van 14 december 2022 met een normaal debat.

Gezien de uitloop van de vergadering heeft iedere fractie twee minuten extra spreektijd gekregen.

15. [Statenvoorstel Inpassing uitbreiding hoogspanningsstation Kortrijk-Breukelen \(PS2022MM113\)](#)

Eerste termijn commissie

De heer Wolting geeft aan dat dit statenvoorstel wat de ChristenUnie gehamerd mag worden.

De heer Mulder doet de woordvoering namens mevrouw De Boer-Leijnsma in verband met haar afwezigheid. Mevrouw De Boer heeft contact gehad met de gemeente Stichtse Vecht. De gemeente is blij dat de provincie dit oppakt, te meer omdat zij hiervoor zelf geen ambtelijke capaciteit beschikbaar hebben. De Partij van de Arbeid is verheugd dat er stappen worden gezet om het congestieprobleem op te lossen. Vanwege de grote landschappelijke impact op de lokale omgeving dringt de PvdA wel graag aan op een tijdige en intensieve participatie van de inwoners.

De heer De Weerd heeft de volgende vragen:

- In de raadsinformatiebrief van de gemeente Stichtse Vecht – en ook alleen in dat stuk trouwens – staat dat het zou gaan om een uitbreiding van het hoogspanningsstation à vier hectare. Waarom is dit niet vermeld staat in het statenvoorstel zelf? Hoe verhoudt deze uitbreiding zich tot het bestaande hoogspanningsstation in termen van oppervlakte? Gaat het om een echt significante uitbreiding of is het een kleine uitbreiding?
- Partij voor de Dieren heeft nergens terug zien komen wat de impact is van de voorgenomen uitbreiding op de omgeving en dan met name het gezondheidsaspect. De Rijksoverheid adviseert bijvoorbeeld om voorlopig geen nieuwe woningen te realiseren in de buurt van hoogspanningslijnen vanwege zorgen over de invloed van het magnetisch veld op de gezondheid. Wordt dit meegenomen in deze uitbreidingsplannen? Is hierover contact met de omwonenden?

De heer Overkleef geeft namens D66 aan de indruk te hebben dat de beoogde rol voor de provincie in volledige afstemming met de andere betrokken overheden tot stand is gekomen. D66 is het er ook mee eens. Deze uitbreiding heeft een regionaal karakter en helpt om de provinciale ambities de komende jaren te realiseren. D66 vertrouwt daarbij op een zorgvuldige lokale inpassing en een gedegen participatieproces. Dit statenvoorstel kan als een hamerstuk worden geagendeerd.

Mevrouw Hoek geeft aan dat de gemeenteraad, de inwoners en andere betrokkenen het er niet mee eens zijn dat er geen overleg met betrokkenen is geweest dat het aan de provincie is uitbesteed. Het is misschien wel goed. Er zijn nu nog agrariërs in het gebied die hun boerderijen niet meer kunnen verkopen, omdat de subsidieperiode van de vorige uitbreiding van het station stop is gezet. Daar zijn moties op ingediend. De beslissing is destijds doorgedrukt. De locatie was ook ongeschikte. Is het gedeputeerde bekend van wie de grond is die zo meteen nodig is of wordt dat onteigend onder dwang?

Mevrouw Bikker geeft namens het CDA aan, aan te sluiten bij de weergave van de PvdA op dit stuk. Het CDA kan zich veel voorstellen bij de richting, zeker gezien alle congestieproblematieken, maar het participatieproces op een goede en zorgvuldige manier doorlopen, vindt het CDA wij ook heel belangrijk.

De heer Dercksen vraagt hoe dit inpassingsplan zich verhoudt tot de wens van de gemeente. Bij de uitvoering van een inpassingsplan is er vaak toch sprake van een onwelgevallig standpunt van de gemeente. Mevrouw Hoek gehoord hebben, wil de heer Dercksen deze vraag expliciet beantwoord hebben. Wat vindt de gemeente ervan? Waarom moet er een inpassingsplan komen? Als de hele gemeente tegen is, maakt de spreker zich zorgen over het feit dat dit een hamerstuk moest zijn.

De heer Hazeleger is benieuwd hoe de overige reacties zijn op dit inpassingsplan, gehoord hebbende dat de gemeenteraad en de inwoners van Kortrijk-Breukelen tegen de plannen zijn. Daarnaast ook de vraag hoe het participatietraject wordt voorbereid?

De heer Oude Wesselink doet de woordvoering namens de heer Karataş in verband met zijn afwezigheid. Het project Inpassing uitbreiding hoogspanningsstation Kortrijk-Breukelen is een project van groot provinciaal en gemeentelijk belang dat onder de Wet ruimtelijke ordening wordt gedaan. Voor woningbouw en voor de energietransitie is de forse uitbreiding van het energienetwerk nodig. Daarbij speelt het Hoogspanningsstation Breukelen-Kortrijk een grote rol. Vanwege het grote belang, landelijk, provinciaal en gemeentelijk, kan ook het college van B&W van Stichtse Vecht zich vinden in het voorstel om de provincie te vragen een provinciale coördinatie-regeling op te starten. Na advies van zijn juridische directie heeft ook de minister voor Klimaat en Energie de conclusie getrokken dat de planregel van het inpassingsplan uit 2014 zich niet verzet tegen het vaststellen van een provinciaal inpassingsplan die in deze uitbreiding voorziet. Kortom, Dit is wat GroenLinks betreft een goede actie om de netcongestie aan te pakken en daarom zal GroenLinks dit statenvoorstel van harte steunen.

De heer Breur geeft aan dat gezien de netcongestie dit belangrijk is om te doen. De heer Breur was ook in de veronderstelling dat de gemeente erachter staat dat hier een inpassingsbesluit wordt genomen. Mevrouw Hoek laat een ander geluid horen. Dus voordat de SP/Socialisten Utrecht aangeven dat het een hamerstuk kan worden, wil de spreker graag door gedeputeerde gerustgesteld worden.

De heer De Harder snapt dat de provincie is verzocht dit op zich te nemen. Het voelt wel een beetje als een hete aardappel die wordt doorgegeven. Gezien de belangen is het prima om dat als provincie te doen. De ChristenUnie verwacht wel dat de gemeente straks naast – en niet tegenover – de provincie staat als er straks een procedure komt waarbij met inwoners wordt gediscussieerd over nut en noodzaak en de wijze waarop dit ingepast wordt, en dat daar ook het maatschappelijk belang wel helder is.

Gedeputeerde Van Essen reageert op de inbreng vanuit de commissie in eerste termijn.

Gedeputeerde geeft aan dat het een gezamenlijke opgave is, want het is de belangrijkste netuitbreiding in de provincie Utrecht. Het is dus daarom echt cruciaal dat dit op een goede, slagvaardige en zorgvuldige manier wordt opgepakt. Het is een project waarvan het Rijk primair bevoegd gezag is en waar de provincie in goed overleg tussen Rijk, gemeente en provincie tot de conclusie is gekomen dat het, het meest passend is in deze situatie als de provincie de rol pakt van bevoegd gezag en dus via een inpassingsplan deze uitbreiding mogelijk wordt. De netbeheerder is de initiatiefnemer en de provincie is degene die de rol van het ruimtelijk bevoegd gezag op zich neemt. Daarvoor is heel goed overleg geweest met de gemeente. Het College heeft ingestemd met het voorstel en heeft de provincie en de gemeenteraad daar ook per brief over geïnformeerd. Er is met de gemeente afgesproken – en dat geldt ook voor TenneT – dat zij voor het vervolg middels een gezamenlijke projectgroep en ook bestuurlijk goed bij betrokken zijn. Gedeputeerde heeft goede afstemming met de wethouder van Stichtse Vecht. Dat betekent ook, als het gaat om participatie en het betrekken van omwonenden, dat de provincie de gemeente daar nadrukkelijk bij betreft. Het is zeker van eminent belang dat de omgeving op een goede manier wordt betrokken. Het is ook niet iets wat iedereen direct in zijn achtertuin wil hebben. Dat is helder. Tegelijkertijd is het wel cruciaal voor de energievoorziening en daarmee ook voor veel ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie.

Het gaat om meerdere hectares. Het basisontwerp wordt nog uitgewerkt. De totale grootte kan ook nog wat afhangen van de precieze landschappelijke inpassing. Op dit moment kan gedeputeerde geen exact getal noemen. De vaststelling vindt plaats in samenspraak met de gemeente en TenneT – het station is uiteindelijk van TenneT.

Als het gaat om de effecten op de omgeving qua gezondheid, maar misschien ook qua landschap en dergelijke, moet het inpassingsplan voldoen aan de principes van een goede ruimtelijke ordening. Dat betekent dat naast allerlei milieuaspecten ook allerlei andere aspecten, zoals de Partij voor de Dieren er al een aantal noemde – mee moeten worden genomen. Elektromagnetische straling voor de omgeving zal daar onderdeel van zijn.

Onteigening is een uiterste redmiddel. Eerst vindt er overleg met de eigenaren plaats om te kijken of het minnelijk verworven kan worden. Tegelijkertijd, het station zit op deze plek. Die uitbreiding zal dus ook aan het bestaande station moeten grenzen. Dat betekent dat de grondeigenaren van de aangrenzende percelen zullen worden benaderd om te kijken hoe daar die gronden verworven kunnen worden. Dus dat gaat lopen.

De heer Dercksen heeft begrepen dat het College van Kortrijk-Breukelen de gemeenteraad over het collegebesluit per brief heeft geïnformeerd, maar dat de gemeenteraad niet betrokken was of wordt in het besluitvormingsproces. Klopt dit? Als het bestemmingsplan moet worden aangepast, had de Raad of de gemeente het zelf kunnen doen.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat het de bevoegdheid van het College van B&W is om dit besluit te nemen. Het is ook aan dat college om dat verder goed met haar volksvertegenwoordigers af te stemmen. Daarover heeft gedeputeerde gesproken met de betrokken wethouder. De wethouder hecht eraan de gemeenteraad er meer bij te betrekken. Mevrouw Hoek geeft aan dat de gemeenteraad dat anders ervaart. Dit is aan de gemeenteraad en de wethouder om hierover met elkaar te spreken. Gedeputeerde vertrouwt de wethouder in zijn aanpak. Gezien de uitbreiding, gezien ook de capaciteit en expertise die dat vraagt, is de uitkomst ook wel logisch en ook wel breed gedragen, is het beeld van gedeputeerde.

De voorzitter inventariseert wat het advies van de commissie aan het Presidium is.

De heer Van Schie vraagt of mevrouw Hoek een motie of amendement overweegt als zij een debat aanvraagt. Anders zou een uitgebreide stemverklaring kunnen volstaan.

Mevrouw Hoek is er voorstander van dit statenvoorstel niet te hameren, omdat zij met bewijsvoering zal onderbouwen dat de gemeenteraad niet is geïnformeerd.

De heer Van Schie vraagt welke consequenties dit heeft voor de besluitvorming tijdens de Provinciale Statenvergadering.

De heer Oude Wesselink geeft aan dat de commissie een advies geeft aan het Presidium. Het Presidium besluit over de wijze van bespreking tijdens de Statenvergadering. De spreker vertrouwt erop dat het Presidium een goed besluit neemt.

De heer Wolting geeft aan dat een dergelijk besluit de bevoegdheid van het College is en nooit ter besluitvorming aan een gemeenteraad wordt voorgelegd.

De voorzitter concludeert dat één fractie bezwaar maakt. Vanuit democratisch oogpunt is de voorzitter genegen dit serieus te nemen.

Mevrouw Van Ulzen is van mening dat als een fractie het voorstel in een klein debat wil behandelen, dat gehonoreerd moet worden. Het is te makkelijk het besluit hierover neer te leggen bij het Presidium.

Gedeputeerde Van Essen wijst erop dat bij de stukken de raadsinformatiebrief aan de gemeenteraad van Stichtse Vecht is toegevoegd.

De heer De Harder geeft aan dat de commissie een advies moet geven of het statenvoorstel een hamerstuk is of niet en niet of het nog besproken moet worden in de gemeenteraad.

De voorzitter constateert dat het agendapunt voldoende is besproken. Het Presidium wordt geadviseerd het statenvoorstel ter besluitvorming te agenderen voor de Provinciale Statenvergadering van 14 december 2022 met een klein debat.

14. Statenbrief Bereikbaarheidsprogramma 2024-2029 (PS2022MM102)

Deze brief staat ter bespreking op de agenda in het kader van de afgesproken werkwijze over programma's en projectbesluiten. De commissie wordt gevraagd te reflecteren op de mening van Gedeputeerde Staten dat voor dit programma geen nadere kaderstelling noodzakelijk is.

Mevrouw Bikker memoreert dat er al veel kaders zijn ten aanzien van bereikbaarheid. Dit zijn goede kaders. Veel daarvan zijn tijdens de commissie langsgelopen. Het CDA kan zich er goed in vinden. Het CDA geeft het College een aantal zaken mee:

- Provinciale Staten heeft een aantal keren overzicht met of opmerkingen over knelpunten ontvangen. Zijn die opgenomen in de kaders teneinde dat allemaal op te lossen?
- Het transparante proces ten aanzien van het uitbreiden van snelfietsroutes of doorfietsroutes.
- De spreker neemt aan dat verbindingen, goede knooppunten en een goede bereikbaarheid tussen stad en regio is meegenomen.
- Ten aanzien van Duurzaam Veilig staat in de samenvatting alleen educatie benoemd, maar Duurzaam Veilig als kader houdt veel meer in. Wordt dat ook allemaal meegenomen?

Als deze punten zijn meegenomen, dan volstaan die kaders. Mocht dat niet het geval zijn, ziet de spreker deze punten graag toegevoegd.

De heer Mulder geeft de volgende punten mee:

- De PvdA stelt het op prijs als de sociale functie van het openbaar vervoer wat meer nadruk zou kunnen krijgen. Het woord betaalbaarheid van het openbaar vervoer komt in dit stuk niet voor. De PvdA heeft toch behoorlijk intensief ingezet op doelgroepenbeleid. De proef voor gratis openbaar vervoer voor ouderen met een krappe beurs is daar een voorbeeld van. De PvdA hoopt dat dat standaardbeleid gaat worden. Ook noemt de spreker het lopende initiatief van DENK en de PvdA voor kinderen tussen de vier en twaalf jaar onder begeleiding van een volwassene.
- Het terugdringen van de marktwerking in het openbaar vervoer. Binnen het staand beleid heeft de Partij van de Arbeid zich actief ingezet om de criteria daarvoor te formuleren. Zowel in het huidige als in het toekomstige verkiezingsprogramma heeft de PvdA staan de terugwerking van de marktwerking in het openbaar vervoer na te streven.
- Het derde punt betreft de personeelskrapte. Op pagina 7 staat dat het de provincie niet lukt om voldoende kwalitatief en kwantitatief personeel te vinden om de provinciale opgave uit te voeren. Dit is een ernstige opmerking. Het is ook breder dan alleen voor dit startgesprek. De spreker vraagt gedeputeerde dit toe te lichten.

De heer Overkleef geeft namens D66 aan dat de in de verkenning genoemde kaders genoeg aanknopingspunten bieden voor de verdere uitwerking van het bereikbaarheidsplan.

De heer Wolting geeft aan dat met dit stuk voldoende kaders geeft om hier na de verkiezingen aan te werken. De ChristenUnie wacht af of er in het coalitieakkoord aanvullingen op komen.

De heer Hazeleger beperkt zich in zijn bijdrage tot de hoofdvraag. Het is een verzameling van alle kaders die ooit zijn vastgesteld rondom mobiliteit. De SGP mist het totaaloverzicht. De vorige keer is het programma ter besluitvorming aan de Staten voorgelegd. Dat gaf de SGP de gelegenheid beargumenteerd tegen te stemmen. In de beantwoording van de goede vragen van GroenLinks is gezegd dat er nog een koersdocument komt. GS bespreekt in haar eigen vergadering hoe dit in het nieuwe coalitieakkoord verwerkt moet worden. Dan is het goed daarna nog een keer te kijken of het nog past binnen die kaders of dat het koersdocument aan de Staten ter besluitvorming moet worden voorgelegd. De spreker merkt opnieuw – en hier heel concreet – hoe jammer het is dat de Staten niet meer over de programma's gaan, want de kaders staan op grote afstand van de Staten. Het koersdocument geeft wel de gelegenheid om wat concreter te worden voordat er echt een ontwerpprogramma is.

Gedeputeerde Strijk verzoekt om een schorsing. Er zijn vragen gesteld waar gedeputeerde, omdat hij de portefeuille waarneemt, niet direct het antwoord op kan geven.

Gezien de tijd stelt de voorzitter voor de vragen schriftelijk te beantwoorden. Mocht daar aanleiding toe zijn, kan dit onderwerp geagendeerd worden voor een volgende commissievergadering.

17. [Memo toezegging definitie en voorbeelden lokaal eigendom \(PS2022MM92\)](#)

Dit agendapunt is opgevaardigd door de SGP.

en

18. [Statenbrief Motie 66 toekomstvisie N225 \(PS2022MM110\)](#)

Dit agendapunt is opgevaardigd door de SGP.

De heer Hazeleger is akkoord beide agendapunten te behandelen tijdens de commissievergadering van 18 januari 2023.

De heer De Harder vraagt de suggesties in te dienen, zodat de commissie deze kan voorbereiden voor bespreking. Dit maakt de bespreking wellicht levendiger.

De heer Hazeleger is hiermee akkoord.

De heer Oude Wesselink doet het tegenvoorstel de agendapunten te behandelen, omdat er in de avond geen andere overleggen zijn gepland.

De voorzitter stelt dat dit twee onderwerpen in de portefeuille van gedeputeerde Strijk zijn. Er bestaat de mogelijkheid dat gedeputeerde niet direct paraat heeft.

De griffier geeft aan dat er voor de commissievergadering van 18 januari 2023 volgens de termijnagenda geen statenvoorstellen zijn geagendeerd.

Mevrouw Van Ulzen vaart op de termijnagenda. De spreker zou recht willen doen aan de leden die de punten hebben opgevaardigd en in alle rust de punten te bespreken. Ook is het al een lange dag geweest.

De voorzitter herkent dit.

16. [Statenbrief Verlenging ov-concessies \(PS2022MM86\)](#)

Dit agendapunt is opgevaardigd door de SP.

De heer Breur is akkoord het agendapunt te behandelen tijdens de commissievergadering van 18 januari 2023.

De heer Van Schie verzoekt de vragen schriftelijk te beantwoorden.

De voorzitter zegt dit toe.

34. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering om 18.28 uur.